

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Bc. Veronika Rašková

**Europol a jeho význam pro prostor svobody,
bezpečnosti a práva**

Diplomová práce

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Europol a jeho význam pro prostor svobody, bezpečnosti a práva* vypracovala samostatně a citovala jsem všechny uvedené zdroje.

V Guildfordu dne 31. 3. 2017

.....
podpis autorky

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní doc. et doc. JUDr. Naděždě Šiškové, Ph.D, za odborné vedení, cenné rady, ochotu a pomoc při zpracování diplomové práce, a také své rodině, která mě ve studiu podporovala.

Obsah

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1 Prostor svobody, bezpečnosti a práva	9
1.1 Pojmové vymezení a právní úprava	9
1.1.2 Právní úprava	10
1.2 Historické pozadí	12
1.2.1 Maastrichtská smlouva	13
1.2.2 Amsterodamská smlouva	13
1.3 Základní koncepční dokumenty	15
1.3.1 Stockholmský program	15
1.3.2 Akční plán provádění Stockholmského programu	18
1.3.3 Strategie vnitřní bezpečnosti	19
1.4 Policejní spolupráce	20
2 Europol jako agentura Evropské unie	23
2.1 Vznik Europolu	23
2.2 Právní základ Europolu	25
2.2.1 Rozhodnutí Rady o zřízení Evropského policejního úřadu	26
2.3 Struktura Europolu	28
2.3.1 Národní jednotka Europolu v České republice	28
2.3.2 Styční důstojníci	29
2.3.3 Orgány a organizace Europolu	30
2.4 Vývoj působnosti a úkolů Europolu	32
3 Úkoly a cíle Europolu v současnosti	36
3.1 Terorismus	37
3.1.1 Modus Operandi Monitor	38
3.1.2 Síť okamžité reakce	39
3.1.3 Trend Report	39
3.2 Migrace - napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví	42
3.2.1 Zprávy Europolu o ilegální migraci v současnosti	44
3.2.2 Činnost Europolu	44
Závěr	47
Seznam použitých zdrojů	49

Příloha č. 1 plánek hotspotů pro pašování migrantů z oblastí mimo EU do EU	55
Shrnutí	56
Summary	56
Klíčová slova	57
Key words.....	57

Seznam použitých zkratek

CEPOL – Evropská policejní akademie

COSI – Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti

ČR – Česká republika

ECTC – European counterterrorism centre

EDU – Europol Drugs Unit

ENU – Národní jednotka Europolu

EU – Evropská unie

EK – Evropská komise

EMSC – European migrant smuggling centre

ES – Evropské společenství

EP – Evropský parlament

LS – Lisabonská smlouva

SEU – Smlouva o Evropské unii

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

SIS – Schengenský informační systém

TE-SAT – Zpráva o stavu a vývoji terorismu

ÚoE – Úmluva o Europolu

Úvod

Téma mé diplomové práce nese název Europol a jeho význam pro prostor svobody, bezpečnosti a práva. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva Evropské unie je v průběhu posledních let dynamicky se rozvíjející oblastí evropského práva. Přesto, že bezpečnost státu je víceméně záležitostí vnitrostátní, v dnešním světě, kdy velkým problémem je migrace a terorismus, které přesahují hranici jednotlivých států, je potřeba spolupráce státních orgánů v celé EU. Europol neboli Evropský policejní úřad je agenturou Evropské unie, která byla založena, aby podporovala a posilovala policejní spolupráci členských států EU při předcházení a boji proti přeshraničním formám závažné trestné činnosti. Toto téma není v literatuře dostatečně upraveno, i když má díky stálému nárůstu bezpečnostních hrozeb důležitý význam. To je důvodem výběru tohoto tématu ke zpracování diplomové práce.

Cílem diplomové práce je zhodnotit význam Europolu pro realizaci prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Informovat o tom, jak Europol funguje, jakým činnostem se věnuje a jak se za dobu existence Europolu osvědčila jeho činnost. Smyslem Europolu je zvýšit efektivitu a zlepšit spolupráci orgánů činných v trestním řízení. Práce se pokusí odpovědět na otázku, zda tomu tak opravdu je, a činnost Europolu je efektivní. Práce se bude věnovat i praktické stránce fungování Europolu, což bude demonstrováno v rámci současných problémů, migrace a terorismu, a bude řešeno, jakou roli má Europol v řešení těchto aktuálních problémů. Dále je součástí práce analyzovat, jestli by Europol měl mít operativní funkce, aby se stal více efektivní agenturou EU. Mimo jiné budou nastíněny právní předpisy, které byly přijaty v souvislosti s Europolem, případně jejich právní problémy a nakonec perspektivy vývoje toho institutu.

V první kapitole nazvané Prostor svobody, bezpečnosti a práva, představím definici tohoto pojmu a genezi vzniku tohoto institutu, a jeho základní koncepční dokumenty. V této kapitole bude zahrnut vývoj a fungování policejní spolupráce. V kapitole druhé s názvem Europol jako agentura Evropské unie bude představena základní charakteristika Europolu, jeho právní základ, vývoj právní úpravy, struktura Europolu a také jaký měl Europol význam pro realizaci Prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Poslední kapitola se bude věnovat úkolům a cílům Europolu v současnosti, uvede praktickou stránku fungování Europolu při boji proti současným hrozbám - terorismu a migraci. Dále zde bude pojednáváno o tom, jak se vznik této agentury osvědčil za dobu jeho existence a nesmí chybět pohledy de lege ferenda.

Vytýčená výzkumná otázka se bude týkat vývoje Europolu, konkrétně se bude vztahovat k nahrazení Úmluvy o zřízení Europolu Rozhodnutím Rady o Europolu. „Do jaké míry se změnil význam Europolu pro prostor svobody, bezpečnosti a práva po nahrazení původní Úmluvy o zřízení Europolu Rozhodnutím Rady o zřízení Europolu?“ Jako hypotézu v diplomové práci určuji: „Díky nové právní úpravě je Europol efektivní agenturou Evropské unie.“

Při zpracování diplomové práce budu z hlediska metodologicko-teoretického zakotvení aplikovat historický institucionalismus, který se zaměřuje na otázky, jak se v časové linii vyvíjely instituce. Dále bude v diplomové práci využita analýza jednotlivých právních předpisů, metoda popisná a hodnotící.

Problematikou vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku v evropském právu a taktéž policejní spolupráci se z českých autorů zabývá zejména Bohumil Pikna, jak v knize Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva: Prizmatem Lisabonské smlouvy, tak v publikaci Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: oblast policejní a justiční spolupráce. Mezi další autory zabývající se instituty policejní spolupráce patří Vlastník Jiří v knize Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU. Pro mou práci bude důležité získávat poznatky ze zahraničních publikací týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva a vnitřní bezpečnosti. Pro obsah mé práce je jedním z významných dokumentů Rozhodnutí Rady o zřízení Evropského policejního úřadu a další sekundární i primární právní předpisy. Dalšími zdroji jsou i volně přístupné dokumenty na oficiálních stránkách Europolu a oficiálních stránkách orgánů Evropské unie.

1 Prostor svobody, bezpečnosti a práva

1.1 Pojmové vymezení a právní úprava

Pokud se chceme věnovat výše uvedenému tématu diplomové práce, je nutno nejdříve definovat, co to vlastně je prostor svobody, bezpečnosti a práva. Prostor svobody, bezpečnosti a práva je politika Evropské unie, která zahrnuje společnou azylovou a migrační politiku, hraniční kontroly, spoluprávu policejních a justičních orgánů v trestní oblasti a spolupráci v občanskoprávních věcech.¹ Cíl EU vytvořit samostatnou unijní oblast - institut prostoru svobody, bezpečnosti a práva byl zaveden Amsterodamskou smlouvou jako tzv. amsterodamský cíl. Tímto cílem je reálné uskutečnění volného pohybu osob pro občany EU, stejně jako státních příslušníků třetích zemí při zajištění obecné bezpečnosti prostřednictvím boje proti všem formám zvláště organizované trestné činnosti a boje proti terorismu.² Amsterodamský cíl navazoval na původní spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí, jak ji zavedla Maastrichtská smlouva, s tím, že ji významně reformuje a dává jí novou vnitřní strukturu a dimenzi s novým názvem.³

Co se týče obsahového vymezení jednotlivých částí tohoto pojmu, můžeme říct, že jsou navzájem úzce propojeny. Svoboda v pojetí Amsterodamu by ztratila část svého významu, pokud by nemohla být sdílená v bezpečném prostředí a s plnou podporou právního systému, ve který mohou mít všichni občané EU důvěru.⁴ Prostor svobody představuje zónu pro realizaci volného pohybu občanů EU, jejich rodin, rezidentů a osob ze třetích zemí, které legálně pobývají na území EU. Tyto osoby poté disponují právem volně se pohybovat i na území dalších členských států. Prostor svobody zahrnuje striktní dodržování lidských práv, plné respektování zásady nediskriminace a realizaci společných opatření v oblasti azylu, přistěhovalectví a cizinecké politiky.⁵ Prostor bezpečnosti představuje spolupráci policejních orgánů a justiční spolupráci. Policejní součinností různých orgánů různých členských států rozumíme spolupráci jak v soukromoprávní oblasti, jako azyl a migrace, tak v oblasti trestních věcí, která zahrnuje boj s kriminalitou, obchod s drogami a další trestné činy s příhraničním prvkem. V této souvislosti je nutno zmínit posílení ústřední role Europolu jako významného

---

¹ GUILD, Elspeth eds. *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*. Brusel, Centre for European Policy Studies, 2010. s. 8

² *Policejní akademie ČR*. [online]. polac.cz, [cit. 22. září 2016]. Dostupné na <http://www.polac.cz/g2/view.php?eu/zakl_term/cast_1.html#1>

³ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 157

⁴ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. Praha: Linde, 2007. s. 136

⁵ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 260

nástroje unijní politiky zejména na úseku operativním a vyšetřování.⁶ Důležitým institutem je evropský zatýkací rozkaz⁷, díky kterému osoba, která se dopustila závažné trestné činnosti v jiné zemi EU, než ve které žije, může být do této země navrácena za účelem soudního řízení rychle a bez velké administrativní zátěže.⁸ Díky prostoru práva se odstraňují rozdíly národních úprav jednotlivých členských států jak v oblasti trestněprávní, tak v občanskoprávní, a dochází k jejich harmonizaci. V oblasti občanskoprávní se jedná o zjednodušení rámcových podmínek pro přístup občana k jeho právům, v oblasti trestněprávní jde mimo jiné o zlepšení koordinace při trestním stíhání a také stanovení minimálních norem pro srovnatelná ustanovení trestního práva hmotného a trestního procesu.⁹

1.1.2 Právní úprava

Prostor svobody, bezpečnosti a práva má právní základ ve Smlouvě o Evropské unii a ve Smlouvě o fungování Evropské unie mu je věnována samostatná hlava V.

V čl. 3 odst. 2 SEU je uvedeno: „*Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.*“¹⁰ Z tohoto článku, jehož cílem je zformulovat hlavní cíle EU, lze vyčíst větší důraz na vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, než tomu bylo u Smlouvy z Nice, neboť nyní je tento cíl uveden před cílem vytvoření vnitřního trhu.¹¹

Ve SFEU je prostor svobody, bezpečnosti a práva upraven, jak již bylo zmíněno výše, v samostatné hlavě V, která je rozdělena do pěti kapitol a je tvořena konkrétně články 67 až 89. Vedle kapitoly o obecných ustanoveních, tato hlava obsahuje speciální kapitoly o politikách týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví, justiční spolupráce v občanských věcech, justiční spolupráce v trestních věcech a policejní spolupráce.

Podle článku 67 SFEU Unie tvoří prostor svobody, bezpečnosti a práva při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států. Dále zajišťuje to, že na

---

⁶ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 158

⁷ Rámcové Rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Úř. věst. L 190, 18. červenec 2002

⁸ *Efektivnější postupy vydávání osob: Evropský zatýkací rozkaz* [online]. eur-lex.europa.eu, 29. července 2015 [cit. 22. září 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133167>>

⁹ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. Praha: Linde, 2007. s. 136

¹⁰ Čl. 3 odst. 2 SEU

¹¹ *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: obecné aspektz* [online]. europarl.europa.eu, 2016 [cit. 22. září 2016]. Dostupné na <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.1.html>

vnitřních hranicích nebude probíhat kontrola osob, bude se rozvíjet společná politika v oblasti azylu a přistěhovalectví a kontrola na vnějších hranicích bude založena na solidaritě mezi členskými státy a taktéž bude nestranná vůči státním příslušníkům třetích zemí.¹² Osoby bez státní příslušnosti budou brány jako státní příslušníci třetích zemí. Pomocí koordinace a spolupráce mezi policejními a justičními orgány a prostřednictvím vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech a sblížováním předpisů trestního práva, je-li to potřebné, EU usiluje o zabezpečení vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení trestné činnosti, rasismu a xenofobii a boje proti nim.¹³ Unie ulehčuje přístup ke spravedlnosti, zejména zásadou vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech.¹⁴

Lisabonská smlouva přinesla významné změny v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Zásadní ideou změn LS je opuštění mezivládního modelu rozhodování a zahrnutí rozhodování a fungování prostoru svobody, bezpečnosti a práva do rámce ostatních politik.¹⁵ Od té doby jsou právní předpisy přijímány obvykle řádným legislativním postupem podle článku 294 SFEU. Národní parlamenty získaly novou úlohu, kdy nyní mají k dispozici lhůtu osmi týdnů na přezkum každého návrhu legislativního aktu z hlediska souladu se zásadou subsidiarity.¹⁶ V prostoru svobody, bezpečnosti a práva je povinnost návrh přezkoumat, požádá-li o to jedna čtvrtina vnitrostátních parlamentů, jak je uvedeno v čl. 7 odst. 2 protokolu č. 2. Další změnou bylo rozšíření pravomocí Soudního dvora EU, který nyní může bez omezení rozhodovat o všech předběžných otázkách, týkajících se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. LS přinesla posílení role Evropské komise, která od té doby mohla zahájit řízení pro nesplnění povinnosti s členskými státy pro nedodržení ustanovení v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Poslední změnou, kterou přinesla LS, byla možnost členských států začlenit se do hodnocení politik v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Rada může na návrh Komise přijmout opatření, která stanoví způsob, kterým členské státy ve spolupráci s Komisí postupují při objektivním a nestranném hodnocení toho, jak orgány členských států provádějí politiky v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva.¹⁷

LS spojila dvě původně oddělené oblasti: volný pohyb osob, vízovou, azylovou a imigrační politiku a policejní a justiční spolupráci v trestních věcech do jednoho celku,

---

¹² Tamtéž

¹³ čl. 67 odst. 3 SFEU

¹⁴ Tamtéž, odst. 4

¹⁵ ZBÍRAL, Robert. *Politika spravedlnosti a vnitřních věcí*. IN: FIALA, Vlastimil, ŠARADÍN, Pavel a kol. *Prosazování národních zájmů České republiky v EU*. Olomouc: Periplum, 2011, s. 100

¹⁶ *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: obecné aspekty* [online]. europa.eu, 2016 [cit. 25. září 2016]. Dostupné na <http://www.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.1.html>

¹⁷ čl. 70 SFEU

konkrétně hlavy V SFEU nazvané Prostor svobody, bezpečnosti a práva.¹⁸ Tato změna se dotkla i ostatních oblastí, změny rozhodovacích postupů, rozšíření rozhodování Rady kvalifikovanou většinou nebo posílení postavení Evropského parlamentu. Největší změnou, kterou LS přináší ve srovnání s předchozí právní úpravou, je nepochybně nová úprava prostoru svobody, bezpečnosti a práva, která je smlouvou začleněna do sdílených pravomocí.¹⁹

1.2 Historické pozadí

Celá problematika prostoru svobody, bezpečnosti a práva prošla vývojem. Přes 20 let členské státy EU spojovaly síly proti mezinárodním jevům, jako je terorismus, obchod s drogami nebo nelegální migrace.²⁰ Přestože první kroky v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva byly učiněny již v 70. letech 20. století, počátek hlubší spolupráce nastal až s ustanovením schengenského prostoru počátkem 90. let, který umožnil zásadní vývoj v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.²¹

V zakládacích smlouvách Evropských společenství nebyla problematika justice a vnitra zakotvena vůbec. Institucionalizace těchto politik proběhla v roce 1993 Maastrichtskou smlouvou. SEU ustanovila oblast spolupráce a vnitřních věcí jako třetí pilíř v pilířovité struktuře EU, kde se jednalo o mezivládní prvek, v rámci kterého měly unijní orgány omezené pravomoci.²²

Důležitým termínem v souvislosti s historickým pozadím vzniku prostoru svobody, bezpečnosti a práva je termín Evropský justiční prostor jak v trestních věcech, tak ve věcech civilních. Evropským justičním prostorem v trestních věcech rozumíme právní nástroje mezinárodní spolupráce v trestních věcech vytvořené v rámci EU, a také jsou k nim řazeny i jiné právní nástroje, které vznikly před konstituováním EU.²³

---

¹⁸ ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 162

¹⁹ Tamtéž

²⁰ *The gradual establishment of an area of freedom, security and justice* [online]. eur-lex.europa.eu, [cit. 25. září 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3Aa11000>>

²¹ VALACHOVÁ, Sára. *Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Think - tank Evropské hodnoty* [online]. evropskehodnoty.cz, 18. červen 2014 [cit. 25. září 2016]. Dostupné na <<http://www.evropskehodnoty.cz/prostor-svobody-bezpecnosti-prava/>>

²² PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 145

²³ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. Praha: Linde, 2007. s. 145

1.2.1 Maastrichtská smlouva

Vytvořením třetího pilíře - spolupráce v oblastech justice a vnitřních věcí Maastrichtskou smlouvou z roku 1993, začala intenzivní aktivita v této oblasti, kdy bylo přijato několik opatření, začal fungovat SIS a začala se vyvíjet databáze Europolu.²⁴ Jak již bylo zdůrazněno výše, pro tento pilíř byla typická mezivládní forma spolupráce, jen v určitých otázkách implementace již přijatých opatření bylo možné většinové hlasování.²⁵ Fungování tohoto systému se ovšem stalo terčem kritiky, kdy EU v oblastech justice a vnitra nemohla jednat ani rychle, ani pružně, jak bylo často potřeba.

1.2.2 Amsterodamská smlouva

Jedním ze zlomových okamžiků pro prostor svobody, bezpečnosti a práva bylo přijetí Amsterodamské smlouvy v roce 1999. Amsterodamská smlouva přinesla změny a doplnění primárního práva v pilířové struktuře EU a přinesla významné změny v oblastech justice a vnitřních věcí.

Amsterodamskou smlouvou byla přenesena část bývalého třetího pilíře do prvního pilíře a došlo tedy k přenesení některých důležitých politik z původního mezivládního pilíře do komunitárních pravomocí Společenství.²⁶ Konkrétně byla přesunuta vízová a azylová politika, a tudíž se zde napříště rozhodovalo kvalifikovanou většinou namísto jednomyslnosti.²⁷ Nově vzniklá hlava čtvrtá obsahovala problematiku zrušení kontrol osob na vnitřních hranicích, překračování vnějších hranic, přistěhovalectví, víza, azyl a soudní spolupráci v občanskoprávních věcech. Po přenesení do prvního pilíře byla nově tato problematika již upravována standardními komunitárními předpisy, nařízeními, směrnicemi a rozhodnutími. Přestože oblast třetího pilíře byla zúžena, soudní spolupráce v trestních věcech společně s policejní spoluprací v tomto pilíři zůstaly s typicky mezivládní spoluprací mezi členskými státy.²⁸

Jak již bylo uvedeno výše, zásadní dopadem Amsterodamské smlouvy v oblastech justice a vnitřních věcí bylo zavedení tzv. amsterodamského cíle - prostoru svobody, bezpečnosti a práva jako samostatné unijní oblasti. Přestože prostor svobody, bezpečnosti a

---

²⁴ ZBÍRAL, Robert. *Politika spravedlnosti a vnitřních věcí*. IN: FIALA, Vlastimil, ŠARADÍN, Pavel a kol. *Prosazování národních zájmů České republiky v EU*. Olomouc: Periplum, 2011, s. 98

²⁵ Tamtéž

²⁶ VALACHOVÁ, Sára. *Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Think - tank Evropské hodnoty* [online]. evropskehodnoty.cz, 18. červen 2014 [cit. 26. září 2016]. Dostupné na <<http://www.evropskehodnoty.cz/prostor-svobody-bezpecnosti-prava/>>

²⁷ *Reforma evropských institucí* [online]. euractiv.cz, 22. červenec 2016 [cit. 26. září 2016]. Dostupné na <<http://euractiv.cz/factsheet/budoucnost-eu/reforma-evropskych-instituci/>>

²⁸ WALKER, Neil. *Europe's Area of Freedom, Security, and Justice*. USA: Oxford University Press, 2004. s. 11

práva nebyl v Amsterodamské smlouvě detailně definován, byl koncipován jako mezidisciplinární politický a legislativní systém.²⁹ Legislativní systém obsahoval činnosti týkající se spolupráce v oblasti přistěhovalectví, azylu, víz, civilního soudnictví a další činnosti upravené v hlavě IV Smlouvy o založení ES, i činnosti v oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech upravené v hlavě VI SEU.³⁰

Amsterodamská smlouva změnila bývalý článek 2 SEU a formulovala tak nově cíle EU. Zatímco původní Maastrichtskou smlouvou byl stanoven cíl třetího pilíře rozvíjet úzkou spolupráci v oblastech justice a vnitřních věcí, Amsterodamská smlouva stanovila cíl obecněji a širěji. Tímto cílem třetího pilíře bylo zachovávat Unii jako prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se kontroly na vnějších hranicích, práva azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti.³¹

Přestože Amsterodamská smlouva představovala velký zlom pro rozvoj prostoru svobody, bezpečnosti a práva, teprve další kroky ji mohly proměnit v realitu. Institucionální prvky prostoru svobody, bezpečnosti a práva byly pravidelně doprovázeny strategií stanovující politickou agendu.³² V období mezi přijetím Amsterodamské smlouvy a vstupem této smlouvy v platnost byl přijat Vídeňský akční plán, který se týkal náležité implementace ustanovení Amsterodamské smlouvy o prostoru svobody, bezpečnosti a práva.³³ Na tento program navazuje politický program schválený na zasedání Evropské rady v Tampere v roce 1999, známý jako tzv. závěry z Tampere, jenž vymezoval konkrétní cíle a opatření, jak jich má být dosaženo, a konkrétní časové lhůty pro implementaci.³⁴ Haagský program: posílení svobody, bezpečnosti a práva v Evropské unii, který byl schválen na zasedání Evropské rady v roce 2004, navazuje na Závěry z Tampere. Pomocí Haagského programu, který se zaměřoval na větší prohlubování spolupráce a aplikaci již přijatých opatření a stanovuje

---

²⁹ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 157

³⁰ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 148

³¹ TOMÁŠEK, Martin a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. s. 334

³² GUILD, Elspeth eds. *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*. Brusel, Centre for European Policy Studies, 2010. s. 10

³³ TOMÁŠEK, Martin a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde, 2009. s. 41

³⁴ ZBÍRAL, Robert. *Politika spravedlnosti a vnitřních věcí*. IN: FIALA, Vlastimil, ŠARADÍN, Pavel a kol. *Prosazování národních zájmů České republiky v EU*. Olomouc: Periplum, 2011, s. 99

priority a politické cíle v oblasti vnitřní bezpečnosti EU na období let 2005-2009, měla EU v plánu zrealizovat svou vizi v mnoha oblastech.³⁵

1.3 Základní koncepční dokumenty

Základními koncepčními dokumenty přijatými po LS pro oblast svobody, bezpečnosti a práva, které mají politický charakter, jsou Stockholmský program, Akční plán provádění Stockholmského programu a Strategie vnitřní bezpečnosti EU.

1.3.1 Stockholmský program

Stockholmský program³⁶ byl schválen Evropskou radou v prosinci 2009 na summitu v Bruselu. Stockholmský program pokrývá období od roku 2010 do roku 2014 a plně reflektuje Lisabonskou smlouvu a naplňuje ji do politické i právní oblasti.³⁷

Hlavní prioritou tohoto programu je občanství EU a zaměření se na zájmy a potřeby občanů EU, respektuje jejich základní práva, zejména právo na soukromí, dále zdůrazňuje význam evropské spolupráce v boji proti organizovanému zločinu a potvrzuje cíl dobudovat společný evropský azylový systém.³⁸

Stockholmský program je poměrně rozsáhlým dokumentem zabývajícím se celkově širokou agendou. Tento dokument strategicky navazuje na předchozí víceletý Haagský program. Oproti předchozím dokumentům přijatým v Tampere a Haagu Stockholmský program pokrývá a rozvíjí celou oblast justice a vnitřních věcí EU.

Stockholmský program má sedm částí. První část je označena jako Evropa občanů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Mezi politické priority, na které se EU v části první zaměřuje, patří podpora občanství a základních práv, Evropa jako prostor práva a spravedlnosti, Evropa jako ochránce, přístup k Evropě v globalizovaném světě, Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity a partnerství v záležitostech migrace a azylu a úloha Evropy v globalizovaném světě – vnější rozměr.³⁹

---

³⁵ *Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí* [online]. mvcr.cz. [cit. 1. října 2016]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

³⁶ Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01

³⁷ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 154

³⁸ *Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí* [online]. mvcr.cz. [cit. 1. října 2016]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

³⁹ Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01, s. 3-5

Druhá část je označena jako Podpora práv občanů: Evropa práv. Program počítá s přistoupením k Evropské úmluvě Rady Evropy o lidských právech, jak předpokládá Lisabonská smlouva.⁴⁰ Program klade důraz na neomezené uplatňování volného pohybu a soužití v prostoru, který respektuje rozmanitost a ochraňuje nejzranitelnější osoby. Dále dokument obsahuje body ohledně rasismu a xenofobie, práv dítěte, zranitelných skupin, obětí trestné činnosti včetně terorismu, práv jednotlivců v trestním řízení, ochrany práv občanů v informační společnosti, účasti na demokratickém životě Unie a nároků na ochranu ve třetích zemích.

V třetí části nazvané Usnadnit život občanům: Evropa jako prostor práva a spravedlnosti je primárním bodem zásada vzájemného uznávání. Tato zásada by měla být základním principem justiční spolupráce v občanských i trestních věcech. V části třetí se hovoří o vytvoření základního souboru společných minimálních pravidel, tak aby hranice mezi členskými státy EU nepředstavovaly překážku při řešení občanskoprávních sporů, zahájení soudního řízení ani výkonu rozhodnutí v občanskoprávních věcech. Mimo jiné je součástí programu posílení mezinárodní přítomnosti EU v právní oblasti, kdy se počítá s jasným stanovením vnějších zájmů a priorit Unie v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech, což je důležité pro spolupráci se třetími zeměmi v bezpečném právním prostředí.⁴¹

Evropa jako ochránce je název části čtvrté. V podkapitole strategie vnitřní bezpečnosti se uvádí, že je nezbytné rozšířit opatření na evropské úrovni pro ochranu před nadnárodními hrozbami a zároveň tato opatření koordinovat na regionální a vnitrostátní úrovni.⁴² Program zdůrazňuje modernizaci potřebných nástrojů, kdy bezpečnost v EU vyžaduje integrovaný přístup, v jehož rámci odborníci na bezpečnost sdílejí společnou kulturu, optimalizují výměnu informací a opírají se o adekvátní technologické infrastruktury.⁴³ Dalším bodem je ochrana před závažnou a organizovanou trestnou činností, kdy v rámci strategie vnitřní bezpečnosti EU bude vypracována strategie boje proti organizované trestné činnosti a taktéž budou stanoveny priority v této oblasti.⁴⁴

Část pátá zvaná Přístup k Evropě v globalizovaném světě obsahuje body ohledně integrované správy vnějších hranic a vízové politiky. EU má usnadňovat zákonný přístup na území členských států a zároveň přijímat opatření v boji proti nedovolenému

---

⁴⁰ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 157

⁴¹ Tamtéž

⁴² Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01, s. 35-36

⁴³ Tamtéž

⁴⁴ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 160

přistěhovalectví.⁴⁵ Je potřeba koordinovat činnost Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu a agentury Frontex⁴⁶, včetně kapacitního posílení úlohy agentury, aby mohla účinněji reagovat na měnící se migrační toky. Co se týče vízové politiky, hovoří se o tom, že vstup vízového kodexu v platnost a postupné spuštění Vízového informačního systému⁴⁷ přinese nové příležitosti pro další rozvoj společné vízové politiky. Tato vízová politika musí být součástí širší vize, která bere v úvahu příslušné vnitropolitické a zahraničněpolitické otázky.⁴⁸

V části šesté, nazvané Evropa jako prostor odpovědnosti, solidarity a partnerství v záležitostech migrace a azylu, se považuje za důležité vzájemné propojení mezi migrací a začleněním do společnosti. Legálním migrantům ze třetích zemí by měla být přisouzena práva a povinnosti, která jsou srovnatelná s právy a povinnostmi občanů EU. V této části se hovoří o nutnosti bojovat proti nedovolenému přistěhovalectví bojem proti obchodování s lidmi a převaděčstvím, účinnosti ochrany hranic, vybudování Evropy azylu a navázáním úzkých partnerství s vybranými třetími zeměmi, na jejichž území se nachází velké množství uprchlíků.⁴⁹ Jedním z nejdůležitějších nástrojů je udržovat účinnou návratovou politiku, na kterou budou vyčleněny nezbytné finanční prostředky, a zároveň musí být respektována zásada non-refoulement.⁵⁰

Poslední, sedmá část, nese název Evropa v globalizovaném světě – vnější rozměr svobody, bezpečnosti a práva. V této kapitole dokument zdůrazňuje význam vnějšího rozměru politiky EU týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva a to, že je potřeba tyto politiky významněji zahrnout do všeobecných politik EU.⁵¹ Priority v oblasti vnějších vztahů by měly být podkladem a návodem pro stanovení důležitosti činnosti příslušných agentur EU, mezi něž patří i Europol.⁵² Co se týče činnosti EU ve vnějších vztazích v oblasti svobody, bezpečnosti a práva, měly by se řídit určitými zásadami. Mezi tyto zásady patří například to, že EU má jednotnou politiku vnějších vztahů, EU a její členské státy musí úzce spolupracovat

---

⁴⁵ Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01, s. 55

⁴⁶ Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU zřízená nařízením Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004, Úř. věst. L 349/1

⁴⁷ Systém pro výměnu údajů o krátkodobých vízech mezi schengenskými zeměmi

⁴⁸ Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01, s. 58

⁴⁹ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 163

⁵⁰ Zásada zákazu vyhoštění a navrácení

⁵¹ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s.166

⁵² Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01. s. 73

se sousedními zeměmi a budou aktivně rozvíjet a prosazovat evropské a mezinárodní normy a bude k tomu plně využívat nástroje, které má k dispozici.⁵³

1.3.2 Akční plán provádění Stockholmského programu

Akční plán provádění Stockholmského programu přijatý v dubnu 2010 Evropským parlamentem a Radou představuje cestovní mapu pro provádění politických priorit uvedených ve Stockholmském programu. Akční plán stanovuje opatření týkající se práva na volný pohyb, ochrany v zemích mimo EU a občanské účasti v rámci poskytování prostoru svobody, bezpečnosti a práva evropským občanům. Akční plán dále určuje opatření pro zajištění základních práv prostřednictvím posílení zákona o ochraně údajů, boji proti všem formám diskriminace, rasismu, xenofobie nebo ochraně práv dítěte a zranitelných skupin.⁵⁴ Pro posílení důvěry v evropský soudní prostor akční plán stanovuje opatření pro další provádění zásady vzájemného uznávání.

Jednou z částí akčního plánu je zajištění bezpečnosti evropským občanům, kdy je stanovena koncepce strategie vnitřní bezpečnosti, a další vizí je zlepšení existujících bezpečnostních nástrojů, zejména těch, které souvisejí s řízením toků informací.⁵⁵ Postavení solidarity a odpovědnosti do středu naší reakce je označení další části akčního plánu, ve které je úmyslem usilovat o dynamickou a ucelenou přistěhovaleckou a azylovou politiku a důraznou ochranu základních práv migrujících osob.⁵⁶ Politických cílů uvedených výše by nemohlo být dosaženo bez propojení mezi vnitřním a vnějším rozměrem politik spravedlnosti, svobody a bezpečnosti, proto akční plán stanovuje akce, které posílí jejich vnější rozměr. S cílem převést politické priority stanovené ve Stockholmském programu do konkrétních akcí a výsledků akční plán stanovuje opatření pro hodnocení politik a mechanismů, odbornou přípravu odborníků v oblasti práva a bezpečnosti, činnosti zaměřené na zvýšení podvědomí veřejnosti, dialog s občanskou společností a nové finanční programy.⁵⁷

---

⁵³ Tamtéž s. 74

⁵⁴ *Akční plán pro Stockholmský program* [online]. eur-lex.europa.eu, 28. květen 2010 [cit. 12. říjen 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Ajl0036>>

⁵⁵ Tamtéž

⁵⁶ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Akční plán provádění Stockholmského programu, v Bruselu dne 20. dubna 2010 KOM (2010) 171 v konečném znění, s. 7

⁵⁷ *Akční plán pro Stockholmský program* [online]. eur-lex.europa.eu, 28. květen 2010 [cit. 12. říjen 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Ajl0036>>

1.3.3 Strategie vnitřní bezpečnosti

Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: „Směrem k evropskému modelu bezpečnosti“ byla přijata Radou pro justici a vnitřní věci v únoru roku 2010 v návaznosti na zadání ve Stockholmském programu. Je koncipována s cílem předcházet trestné činnosti a posílit schopnost zajistit včasnou a přiměřenou reakci na katastrofy přírodní i katastrofy způsobené lidmi, a to na základě účinného vytváření a řízení vhodných nástrojů.⁵⁸ V první části nazvané Chránit obyvatele Evropy v rámci globální bezpečnosti jsou stanoveny společné hrozby, kterými jsou všechny formy terorismu, závažná a organizovaná trestná činnost, počítačová trestná činnost, přeshraniční trestná činnost a násilí samo o sobě.⁵⁹ Co se týče reakce na tyto výzvy, je důležitá spolupráce členských států EU, které musí mít snahu vytvářet nástroje, jež zajistí, že vnitrostátní hranice, odlišné právní předpisy, odlišný jazyk a jiné pracovní postupy nebudou překážkou v předcházení přeshraniční trestné činnosti.⁶⁰

Strategie definuje evropský model bezpečnosti, který je utvářen společnými nástroji a závazkem, týkající se vzájemně posíleného vztahu bezpečnosti, svobody a ochrany soukromí, spolupráce a solidarity mezi členskými státy.⁶¹ Hlavním cílem, který je obsahem druhé části dokumentu nazvaném Směrem k evropskému modelu bezpečnosti, je využívat a vytvářet společné nástroje a politiky zaměřené na řešení společných hrozeb a rizik založených na integrovanějším přístupu.⁶² V rámci dosažení tohoto cíle byl zvolen model bezpečnosti, který zahrnuje opatření, týkající se posílení spolupráce v oblasti vymáhání práva a justiční spolupráce, správy hranic a civilní ochrany.⁶³ Dále jsou v této části uvedeny zásady a pokyny pro činnost s využitím tohoto modelu bezpečnosti, mezi něž například patří dodržování základních práv, ochrana nejzranitelnějších občanů, integrace, boj proti diskriminaci nebo vzájemná důvěra, která je důležitá pro úspěšnou kooperaci. Aby byla v příštích letech zaručena vnitřní bezpečnost EU, jsou stanoveny strategické pokyny pro činnost na základě těchto zásad.

---

⁵⁸ *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie – Směrem k evropskému modelu bezpečnosti* [online]. consilium.europa.eu, [cit. 12. říjen 2016]. Dostupné na <<http://www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications/publications/2010/internal-security-strategy-european-union-towards-european-security-model/>>

⁵⁹ GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT RADY. *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: Směrem k evropskému modelu bezpečnosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU, 2010. s. 15

⁶⁰ Tamtéž s. 16

⁶¹ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 169

⁶² GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT RADY. *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: Směrem k evropskému modelu bezpečnosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU, 2010. s. 19

⁶³ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 170

V rámci dalších kroků, poslední části této strategie, má Komise přijmout sdělení o strategii vnitřní bezpečnosti, které bude obsahovat návrhy orientované na konkrétní kroky, Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti má prioritně monitorovat a provádět tuto strategii a mimo jiné má být zvaženo zřízení fondu pro vnitřní bezpečnost na podporu provádění této strategie vnitřní bezpečnosti.⁶⁴

1.4 Policejní spolupráce

O určité formě evropské policejní spolupráce se začalo hovořit v 70. letech, 20. století. Pokud se podíváme na důvody, které vedly k myšlence spolupráce proti přeshraniční trestné činnosti, a nutnost reakce EU, lze říci, že jedním z impulsů byl teroristický útok na mnichovské olympiádě v roce 1972 a dalším rostoucí drogová kriminalita napříč Evropou.⁶⁵ Již v roce 1971 byl založen Bernský klub, který sdružoval ředitele bezpečnostních služeb členských států, jehož činnost byla zaměřena na spolupráci zpravodajských služeb, konkrétně v boji proti terorismu. Následně v roce 1972 z iniciativy francouzského prezidenta vznikla skupina Pompidou, která se skládala z ministrů a vysokých úředníků sedmi evropských zemí. Tato skupina koordinovala boj s drogovou kriminalitou.

Policejní spolupráce členských států začala probíhat v roce 1976 v rámci tzv. Skupiny TREVI⁶⁶, kterou můžeme označit za předchůdce III. pilíře EU a která existovala mimo hlavní strukturu ES.⁶⁷ Skupina TREVI zahrnovala specializované víceúrovňové pracovní skupiny, které se postupně začaly rozrůstat. Skupina TREVI 1 se zabývala terorismem, TREVI 2 školením a výměnou informací týkajících se práva a bezpečnosti, TREVI 3 se zabývala bojem s organizovaným zločinem a obchodem s drogami. TREVI 4, která vznikla až v roce 1989, se zabývala problematikou odstranění hraničních kontrol mezi členskými státy v souvislosti se zavedením Schengenského systému.⁶⁸ Díky neformální spolupráci mezi ministry, vysokými úředníky a pracovními skupinami bez smluvního základu byla tato spolupráce kritizována kvůli tomu, že nebyla transparentní a nebyla zde žádná možnost kontroly. Formální povahu získala skupina TREVI začleněním do třetího pilíře Maastrichtskou smlouvou, a tím byla

---

⁶⁴ GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT RADY. *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: Směrem k evropskému modelu bezpečnosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU, 2010. s. 31

⁶⁵ ALEXANDER, Yonah, KRAFT Michael. *Evolution of US counterterrorism policy*. Westport, CT: Praeger Security International. 2008, s. 180

⁶⁶ zkratka počátečních slov Terrorisme, Radicalisme, Extrémisme, Violence Internationale

⁶⁷ OCCHIPINTI, John. *The politics of EU police cooperation: toward a European FBI?* Boulder, Colo.: L. Rienner, 2003, s. 3

⁶⁸ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 146

policejní spolupráce mezi členskými státy zakotvena jako mezivládní politika.⁶⁹ Amsterodamská smlouva rozšířila unijní pravomoci a posílila funkci Europolu, který oficiálně zahájil činnost na základě posílených pravomocí, jež mu Amsterodamská smlouva svěřila. Vstup LS v platnost a zrušení pilířové struktury mělo vliv na postupy stanovené pro oblast policejní spolupráce, avšak pravomoci EU, které jsou v této oblasti jen omezené, se zásadně nezměnily.⁷⁰

Pokud má být EU prostorem svobody, bezpečnosti a práva založeném na dodržování základních práv, je účinná policejní spolupráce klíčovým prvkem.⁷¹ Podle čl. 87 SFEU je úkolem EU vyvíjet policejní spolupráci, do níž jsou zapojeny všechny příslušné orgány členských států včetně policie, celních orgánů a dalších donucovacích orgánů specializovaných na předcházení trestným činům, jejich odhalování a objasňování. Pro tyto účely mohou být přijímána opatření EP a Radou řádným legislativním postupem, která se týkají shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzy a výměny příslušných informací, podpory vzdělávání zaměstnanců a společných kriminalistických metod při odhalování závažných forem organizované trestné činnosti.⁷² Tato opatření jsou přezkoumatelná Soudním dvorem. Zvláštním legislativním postupem přijímá Rada opatření, jež se týkají operativní spolupráce mezi policejními, celními a dalšími donucovacími orgány. Dále také Rada stanoví zvláštním legislativním postupem podmínky a meze, za kterých mohou příslušné donucovací orgány členských států působit na území jiného členského státu, ve spojení a po dohodě s jeho orgány.⁷³ Pojem operativní spolupráce není blíže specifikován, ani věcně omezen a je potřeba zachovat rigidní postup při přijímání příslušné sekundární legislativy.⁷⁴ Operativní spolupráce se odvozuje od jednotlivých pravomocí členských států, a to od mezivládního modelu, jež tak vytváří výjimku ze standartního legislativního postupu.

V důsledku toho, že policejní a soudní spolupráce v justičních věcech nebyly plně přeneseny do rámce Společenství, mají tyto oblasti některé specifické rysy, jež uvádím následovně. Právní akty EU v této oblasti mohou být přijaty nejen z podnětu Evropské komise, ale také z iniciativy čtvrtiny členských států.⁷⁵ Evropský parlament je pouze

---

⁶⁹ Tamtéž

⁷⁰ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s.

⁷¹ *Policejní spolupráce* [online]. europa.eu, 2017 [cit. 10. leden 2017] Dostupné na <http://www.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.7.html>

⁷² Čl. 87 SFEU

⁷³ Čl. 89 SFEU

⁷⁴ ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. s. 188

⁷⁵ čl. 76 SFEU

konzultován ohledně opatření operativní spolupráce, které jsou přijímány Radou jednomyslně. Pokud Rada nerozhodne jednomyslně, může nejméně devět členských států spolupracovat na základě posílené spolupráce a celý proces je Evropskou radou pozastaven za účelem dosažení konsenzu.⁷⁶

Vedle Europolu, který je předmětem této diplomové práce (a další kapitoly mu budou věnovány), proto na tomto místě nebude více rozváděn, jsou dalšími orgány zapojenými do policejní spolupráce Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti a Evropská policejní akademie. COSI usnadňuje, podporuje a posiluje koordinaci operativních opatření členských států EU týkající se vnitřní bezpečnosti EU.⁷⁷ Mezi úkoly tohoto výboru patří hodnocení celkového směřování a účinnost operativní spolupráce, přijímání určitých doporučení, být nápomocen Radě, jedná-li se o reakci na teroristické útoky nebo jiné katastrofy. CEPOL je agentura EU, která se věnuje poskytování odborné přípravy policistům a vzdělávací příležitosti donucovacím orgánům.⁷⁸ Jejím cílem je vytvořit společný přístup k problematice předcházení trestné činnosti a boji proti trestné činnosti prostřednictvím školení, přípravy harmonizovaných plánů a propagace osvědčených postupů.⁷⁹

---

⁷⁶ *Policejní spolupráce* [online]. europa.eu, 2017 [cit. 12. leden 2017]. Dostupné na <http://www.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.7.html>

⁷⁷ *Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI)* [online]. europa.eu, 30. březen 2015 [cit. 13. leden 2017]. Dostupné na <<http://www.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>>

⁷⁸ *Evropská policejní akademie* [online]. europa.eu, [cit. 13. leden 2017]. Dostupné na <<https://www.europa.eu/cs>>

⁷⁹ *Evropská policejní akademie* [online]. europa.eu, 11. srpna 2014 [cit. 15. leden 2017]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A114006a>>

2 Europol jako agentura Evropské unie

2.1 Vznik Europolu

Pokud uvedeme základní údaje, co to vlastně Europol je, je to agentura EU, která působí v oblasti prosazování práva. Tato agentura je nápomocná represivním orgánům jednotlivých členských států EU, v boji proti závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu. Ředitelem Europolu v současnosti je Rob Wainwright, Europol má více než 900 zaměstnanců a jeho sídlo je v Haagu.

O samotném vzniku Europolu bylo rozhodnuto Maastrichtskou smlouvou o EU.⁸⁰ Zpočátku měl Europol pouze omezenou činnost, kterou zahájil 3. ledna 1994 na prozatímním základě jako Protidrogová jednotka Europolu⁸¹. Původně EDU vedl boj proti trestné činnosti pouze na úseku drog.⁸² Postupem času se však jeho kompetence začaly rozšiřovat o další důležité oblasti trestné činnosti tak, aby přechod na plnou činnost Europolu byl kontinuální a bezproblémový. EDU nevyvíjela operativní činnost. Činnost EDU byla ukončena via facti vstupem Úmluvy o Europolu⁸³ v platnost. Jak dále uvádí B.Pikna „*Europol vznikl s cílem vytvořit v rámci Evropské unie instituci, která by umožnila donucovacím složkám členských států Unie rychlou a co nejucelenější spolupráci v oblasti boje s organizovaným zločinem. Smyslem Europolu je zvýšit efektivnost a zlepšit policejní spolupráci členských států, a to především při prevenci a potírání terorismu, pašování drog a dalších závažných forem mezinárodní (přeshraniční) organizované kriminality.*“⁸⁴ Úmluva o Europolu byla ratifikována všemi členskými státy EU v roce 1995 a v platnost tato Úmluva vstoupila dne 1. 10. 1998. Europol následně zahájil svoji činnost dne 1. 6. 1999, po té, co proběhla celá řada nutných právních kroků, souvisejících se zmíněnou úmluvou.

Významným mezníkem pro činnost Europolu se stala Amsterodamská smlouva o EU, která vstoupila v platnost dnem 1. 5. 1999. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, Amsterodamská smlouva změnila spolupráci v oblasti justice a vnitřních věcí tím, že vytvořila tzv. prostor svobody, bezpečnosti a práva, při jehož realizaci byla Europolu přisouzena jedna z rozhodujících úloh.

---

⁸⁰ ex-článek K.1/9

⁸¹ Europol Drugs Unit – dále jen EDU

⁸² ŠÍŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: WoltersKluwer Česká republika, 2012. s. 189

⁸³ Úmluva založená na článku K.3 Smlouvy o založení Evropské unie o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu). Úř. věst. C 316, 27. listopad 1995

⁸⁴ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 250

Díky Vídeňskému akčnímu plánu, závěrům z Tampere nebo Akčnímu plánu Evropské unie boje proti drogám a mnoha dalším dokumentům plyne posílení postavení Europolu, který se stává důležitým nástrojem politiky EU na úseku policejně operativním a vyšetřování a úloha Europolu tak přesahuje jeho původní poslání a význam. V článku 30 SEU je potvrzena budoucí operativní role Europolu. Organizace má za úkol informace nejen pouze evidovat, ale dále zpracovávat a využívat k operativním a vyšetřovacím úkonům policie. Europolu je tak přiznána hlavní a ústřední úloha v oblasti policejní spolupráce, která má být materializována do pěti let od vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost.⁸⁵

V samotném systému zajišťování bezpečnosti v Evropě má Europol ústřední postavení, a proto může poskytovat služby jako podporu operací vedoucích k prosazování práva v terénu a je centrem pro výměnu informací o trestné činnosti a pro odborné poznatky z oblasti prosazování práva.⁸⁶

V Europolu je zaměstnáno asi 100 analytiků pro trestnou činnost, kteří jsou po odborné stránce evropskou špičkou.⁸⁷ Díky tomuto se jedná o pracoviště, kde kriminalistická analýza přináší nejlepší výsledky v EU.

Europol je agenturou EU, což je orgán založený zvláštním právním předpisem EU, za účelem vykonávání velice specifických úkolů. Tyto agentury mnohdy v názvu nemají přímo pojem „agentura“, ale jsou nazývány např. střediskem, nadací, ústavem, úřadem apod. Agentury nejsou institucemi EU. Jak uvádí I. Šlosarčík: „Agentury jsou ustanovovány i v rámci II. a III. pilíře EU. Europol nebo Eurojust (III. pilíř) nebo Evropská agentura pro vyzbrojování, výzkum a vojenské kapacity nebo satelitní střediska EU (II. pilíř).“⁸⁸

Z výkonu svojí činnosti je Europol odpovědný Radě, tedy konkrétně Radě pro justici a vnitro, která má na starosti hlavní kontrolu a řízení funkcí Europolu. Rada rovněž schvaluje rozpočet a jmenuje ředitele Europolu s jeho zástupci.⁸⁹ Za zvláštní dohledovou činnost lze považovat i každoroční povinnost k předkládání zprávy o činnosti Europolu Evropskému parlamentu. Skutečnost, že v Radě jsou zastoupeny všechny členské státy EU, a požadavek

---

⁸⁵EUROPOL - organizační a funkční aspekty [online]. polac.cz, [cit. 17. leden 2017]. Dostupné na <http://www.polac.cz/eu/eu_org_a.html>

⁸⁶Evropský policejní úřad [online] europa.eu, [cit. 17. leden 2017]. Dostupné na <https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs>

⁸⁷ Tamtéž

⁸⁸ ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. s. 92

⁸⁹ Tamtéž

jednomyslného schvalování přijímaných rozhodnutí mají dávat nezbytnou záruku demokratické kontroly činnosti této instituce.⁹⁰

2.2 Právní základ Europolu

Problematika policejní, jakož i justiční spolupráce ve věcech trestních věcně spadala původně do oblasti třetího pilíře. Lisabonská smlouva, ve které je činnost Europolu zařazena do oblasti policejní spolupráce v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva, nijak zásadněji nemění funkce a poslání Europolu. Počítá se s přijetím nařízení, které nahradí Úmluvu o Europolu a které bude nově upravovat způsob kontroly Evropským parlamentem, do níž budou zapojeny též vnitrostátní parlamenty.

Amsterodamská smlouva o EU požadovala, aby byla přijata některá zvláštní opatření s cílem umožnit Europolu:

1) podporovat přípravu a povzbuzovat koordinaci a provádění konkrétních vyšetřovacích akcí příslušných orgánů členských států včetně operativních akcí společných týmů, které zahrnují zástupce Europolu,

2) umožnit mu obracet se na příslušné orgány členských států se žádostí provést a koordinovat vyšetřování ve zvláštních případech.⁹¹

Za úzké spolupráce s Europolem měly být rovněž aktivně navazovány kontakty mezi orgány činnými v trestním řízení, specializovanými na boj proti organizované trestné činnosti.⁹² Činnost Europolu je především zaměřena na následující aktivity: Výměna zvláště operativních informací k trestné činnosti včetně osobních údajů mezi členskými státy prostřednictvím styčných důstojníků Europolu, poskytování kriminalistických a operativních analýz, poskytování odborné a technické pomoci při vyšetřování závažné trestné činnosti, pokud se dotýká dvou nebo více členských států, včetně terorismu a těch forem trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky EU.⁹³

Europol je tedy činný v případě splnění podmínek, že je zde existence faktické indikace o páčání závažné trestné činnosti včetně terorismu⁹⁴, tato činnost se dotýká dvou nebo více členských států a trestná činnost spadá do mandátu Europolu.

---

⁹⁰ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 203

⁹¹ *EUROPOL - organizační a funkční aspekty* [online]. polac.cz, [cit. 17. leden 2017]. Dostupné na <http://www.polac.cz/eu/eu_org_a.html>

⁹² Tamtéž

⁹³ Tamtéž

⁹⁴ v souladu s čl. 88 SFEU byla vypuštěna podmínka organizované trestné činnosti a nahrazena „postačující“ podmínkou závažné trestné činnosti či terorismu, jak při předcházení, tak i při boji proti takové trestné činnosti

Europol má právní subjektivitu, nemá však žádné nadstátní výkonné pravomoci. Ani Lisabonská smlouva nepředpokládá žádnou exekutivní pravomoc Europolu a současně ani nepřipouští, aby přebíral úlohu národních policejních služeb. Rovněž v případech společných vyšetřovacích nebo operativních týmů působí pracovníci Europolu pouze jako podpůrná odborná a koordinační složka, a nemají tudíž žádné autonomní rozhodovací pravomoci. Úmluva o Europolu ani Lisabonská smlouva nijak nerozšiřují ani nemění materiální právo k potlačování závažné trestné činnosti.⁹⁵

2.2 1 Rozhodnutí Rady o zřízení Evropského policejního úřadu

Změna situace v EU, vznik nových forem trestné činnosti a nově vznikající hrozby terorismu si vyžádaly, aby Europol změnil a rozšířil svoje pravomoci. Dále bylo potřeba, aby přizpůsobil svoje metody činnosti flexibilnějším mechanismům. Současný právní rámec Europolu však znemožňoval jakoukoliv změnu jeho pravomocí. V souladu s Úmluvou o Europolu musela být jakákoliv změna schválena jednomyslně Radou a následně muselo dojít k ratifikaci všemi členskými státy.⁹⁶ V průběhu let 2000 – 2003 došlo ke schválení tří pozměňující protokolů, jejichž cílem bylo zvýšení efektivity Europolu. Uvedené tři protokoly však vstoupily v platnost až v roce 2007, tedy řadu let po jejich schválení, což ukazuje na složitost a zdlouhavost procesu.⁹⁷ Amsterodamská smlouva umožnila nové právní mechanismy, které byly pružnější a rychleji reagující na změnu situace v EU.

Hlavní výhodou rozhodnutí Rady oproti ÚoE je ta skutečnost, že v tomto případě nemusí ratifikovat každý členský stát, a je tedy možnost reagovat rychleji a pružněji na vzniklou situaci. Snahy o náhradu ÚoE Rozhodnutím Rady se objevily již v roce 2001. Otázka však byla opětovně nastolena až v roce 2006, za rakouského předsednictví, kdy se konala konference na vysoké úrovni o budoucnosti Europolu. O tom, jak zdokonalit práci Europolu, se hovořilo v dokumentu, který vznikl z tzv. zasedání přátel předsednictví.⁹⁸ Evropská komise při přípravě návrhu budoucí právní úpravy Europolu zvažovala více alternativ. Jednalo se o možnosti ponechat stávající stav, což však bylo velice rychle zamítnuto s ohledem na již zmíněné obtíže s ratifikací a z toho plynoucím obtížným prosazováním změn v ÚoE. Další možnost byla nahradit ÚoE rozhodnutím Rady a předložit současně návrh

---

⁹⁵ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 203-204

⁹⁶ Čl. 43 odst. 3 ÚoE

⁹⁷ Zpráva Evropského parlamentu ze dne 15. listopadu 2007 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Evropský policejní úřad (KOM(2006)0817 – C6-005/2007- 2006/0310(CNS)).

⁹⁸ Návrh rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Evropský policejní úřad (Europol) předložený v Bruselu dne 20. prosince 2006 KOM(2006) 817 a Dokument Rady 9184/1/06 rev 1

protokolu, který by zrušil ÚoE. EK došla v tomto případě k závěru, že protokol o zrušení ÚoE není přínosný, neboť tento zrušující dokument by musel projít dlouhým ratifikačním procesem ve všech členských státech EU, což bylo nežádoucí. Tento postoj Komise byl podpořen valnou většinou členských států a s účinností od 1. 1. 2010 se současná právní úprava o Europolu řídí zmíněným Rozhodnutím Rady o zřízení Europolu.⁹⁹ Uvedené rozhodnutí tedy nahradilo původní ÚoE, prostřednictvím universálního právního nástupnictví.¹⁰⁰

Nástupnictví Rozhodnutí Rady zaručilo, že rozhodnutí přijatá před dnem platnosti této právní normy se nedotýkají právní síly dokumentů uzavřených Europolem v době účinnosti ÚoE. Jedná se např. o dohodu o sídle, smlouvy uzavřené Europolem apod. Na druhé straně se dnem účinnosti Rozhodnutí Rady ruší veškerá opatření, kterými se provádí ÚoE, pokud se však v Rozhodnutí Rady o Europolu nehovoří jinak. Partnerům, kteří spolupracovali s Europolem, byl dán čas na rozmyšlenou, zda změny mají dopady na platné smlouvy. Přejedná ustanovení dala Europolu a jeho partnerům právní jistotu a zároveň bylo zaručeno, že běžné fungování Europolu není změnou právního rámce nikterak negativně ovlivněno.

Stávající Rozhodnutí Rady o Europolu bylo ovšem potřeba uvést v soulad s požadavky LS stanovením legislativního rámce Europolu a zavedením mechanismu pro kontrolu činnosti Europolu, kterou vykonává EP s parlamenty členských států, proto by mělo být Rozhodnutí Rady nahrazeno nařízením.¹⁰¹ V roce 2013 Rada uspořádala rozpravu, která se týkala nařízení o evropské agentuře pro spolupráci a vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (Europol). Rada se dohodla na několika pokynech, které se týkaly pokračovacích prací na technické úrovni.¹⁰² Uvedené pokyny se týkaly dvou hlavních otázek, které vyplynuly z návrhu Komise. Za prvé se jednalo o návrh na sloučení Evropské policejní akademie s Europolem, za druhé se jednalo o poskytování informací z členských států EU Europolu. Během rozpravy se většina delegací vyjádřila proti sloučení Europolu a CEPOL. Rada poté dala pokyn k zpracování návrhu na této bázi. V dubnu 2013 byl Komisi předložen návrh

---

⁹⁹ Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV. Úř. věst. L 121, 15. května 2009, s. 37- 66

¹⁰⁰ Sdělení ministerstva zahraničních věcí o ukončení platnosti Úmluvy o Europolu a souvisejících smluvních dokumentů. Sbírka mezinárodních smluv částka 52. ročník 2009, č. 125.

¹⁰¹ *Aktualizace pravidel pro Europol: Rada přijala postoj v prvním čtení* [online]. consilium.europa.eu, 10. březen 2016 [cit. 19. Leden 2017]. Dostupné na <<http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/10-updated-rules-for-europol/>>

¹⁰² RADA EVROPSKÉ UNIE. *Tisková zpráva 3244. zasedání Rady*. [online]. mvcr.cz, 6. a 7. Června 2013 [cit. 19. Leden 2017]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/soubor/tiskova-zprava-rada-jha-cerven-2013.aspx>>

nařízení o evropské agentuře pro spolupráci a vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (Europol), a tudíž návrh na následné zrušení stávajícího rozhodnutí o Europolu.¹⁰³

Na nařízení se pracovalo tři roky a v květnu 2016 bylo toto nařízení schváleno EP.¹⁰⁴ Díky novému nařízení bude Europolu umožněno posílit v boji proti terorismu, počítačové kriminalitě, jiným trestním činnům a také posílit spolupráci s členskými státy. Dále přinese i posílení ochrany osobních dat a Europol se stane informačním centrem pro orgány EU.¹⁰⁵ Nařízení o Europolu se použije od 1. května 2017.

2.3 Struktura Europolu

Struktura Europolu vychází z konceptu styčných důstojníků, zastupujících jednotlivé vnitrostátní orgány členských zemí EU, jenž se osvědčil ve svojí decentralizované podobě. V každé členské zemi EU je zřízena tzv. Národní jednotka Europolu. ENU byly do vstupu Dánského protokolu v platnost, jediným komunikačním kanálem, kterým mohla informace k Europolu od orgánů členského státu a naopak, projít. Každá ENU k Europolu vysílá nejméně jednoho styčného důstojníka. Styční důstojníci podléhají vnitrostátním předpisům s tím, že jim náleží imunity a výsady, nezbytné pro výkon jejich funkcí, stanovené v příslušném protokolu.¹⁰⁶ Styční důstojníci, vyslaní jedním členským státem EU, tvoří tzv. Styčné kanceláře. Počet styčných důstojníků, které může každý členský stát vyslat, stanoví správní rada Europolu. S výjimkou styčných důstojníků z členských zemí EU jsou rovněž u Europolu zařazeni rovněž styční důstojníci, se kterými má Europol uzavřené dohody o spolupráci.¹⁰⁷

2.3.1 Národní jednotka Europolu v České republice

V souladu s ustanovením čl. 8 Rozhodnutí Rady o Europolu „je každý členský stát povinen zřídit nebo určit národní jednotku Europolu pověřenou prováděním určených úkolů.“

¹⁰⁸ Národní jednotka je jediný styčný subjekt mezi Europolem a příslušnými orgány

---

¹⁰³ Tamtéž

¹⁰⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV. Úř. věst. L 135, 24. květen 2016

¹⁰⁵ *Europoslanci schválili posílení pravomocí pro Europol. Získá více možností, jak bojovat s terorismem.* [online]. ihned.cz, 11. květen 2016 [cit. 19. leden 2017]. Dostupné na <<http://zahranicni.ihned.cz/evropa-slovensko/c1-65287360-europoslanci-schvalili-posileni-pravomoci-pro-europol-ziska-vice-moznosti-jak-bojovat-s-terorismem>>

¹⁰⁶ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. s. 263

¹⁰⁷ VLASTNÍK, Jiří. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 128

¹⁰⁸ *Europol. Národní jednotka Europolu* [online]. policie.cz, [cit. 19. leden 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/uskp-ve-eu-pol-narodni-jednotka-europolu.aspx>>

členských států EU. Členské státy mají oprávnění povolit přímý styk mezi Europolem a příslušnými orgány státu, za podmínek, které jsou stanoveny dotyčným členským státem.¹⁰⁹ Národní jednotka od Europolu přijímá informace, které jsou vyměněné v průběhu přímého styku mezi Europolem a určenými příslušnými národními orgány. Tyto vztahy upravuje vnitrostátní právo a zejména příslušné národní ústavní požadavky.¹¹⁰ Konkrétní vztah mezi národní jednotkou a kompetentními orgány upravuje interní akt řízení, v České republice se jedná o závazný pokyn policejního prezidenta ZP PP 124/2009.

Mezi úkoly národní jednotky patří: předávat Europolu z vlastního podnětu potřebné informace nezbytné pro plnění jeho úkolů, vyřizovat žádosti Europolu o informace a o poskytnutí poradenství, průběžně aktualizovat informace, hodnotit v souladu s vnitrostátním právem informace určené příslušným orgánům a předávat jim je, podávat žádosti o poskytnutí poradenství, informace a analýzu určené Europolu, dodávat Europolu informace, které mají být uloženy v jeho databázích, a zaručit zákonnost každé výměny informací mezi nimi a Europolem.¹¹¹

Národní jednotka má za úkol průběžně zvyšovat povědomí všech příslušníků policejních sborů členských států o tom, jaké má úkoly a pracovní postupy Europol. Jde o to, aby bylo dosaženo cílového stavu, tj. sdílet kriminálně zpravodajské a operativní a další relevantní policejní informace o závažné trestné činnosti s dalšími policejními sbory EU. Národní jednotka nemá za povinnost poskytovat informace a poznatky, jestliže by to podstatně poškodilo národní bezpečnostní zájmy nebo by došlo k ohrožení úspěchu právě probíhajícího vyšetřování a pokud by to dále ohrozilo bezpečnost jednotlivce nebo by se to týkalo informací, které pocházejí od zpravodajských služeb, nebo by se to týkalo vnitřní bezpečnosti státu.¹¹²

2.3.2 Styční důstojníci

Struktura Europolu stojí na pojetí styčných důstojníků, kteří zastupují jednotlivé národní orgány členských států EU. Styční důstojníci a další úředníci, analytici a odborníci jsou zárukou rychlosti, účinnosti a spolehlivosti ve vzájemné spolupráci, která je založena na

---

¹⁰⁹ čl. 8, odst. 2 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

¹¹⁰ Tamtéž

¹¹¹ *Europol. Národní jednotka Europolu* [online]. policie.cz, [cit. 21. leden 2017]. Dostupné na: <<http://www.policie.cz/clanek/uskp-v-europol-narodni-jednotka-europolu.aspx>>

¹¹² Tamtéž

osobním kontaktu a vzájemné důvěře.¹¹³ Každá národní jednotka vyšle do Europolu nejméně jednoho styčného důstojníka, kterému Europol bezplatně poskytuje potřebné prostory ve svojí budově a přiměřenou podporu pro jeho činnost. Ostatní náklady nese stát, který styčného důstojníka vyšle, pokud pro konkrétní případ správní rada nestanoví jinak.¹¹⁴

Pokud není stanoveno jinak, styční důstojníci podléhají národním právním předpisům vysílajícího státu, přísluší jim výsady a imunity nezbytné pro výkon jejich funkce. Národní jednotka důstojníky pověřuje tím, aby v Europolu zastupovali její zájmy, při čemž musí dodržovat národní právní předpisy a zároveň normy platné pro činnost Europolu. Vztah styčných důstojníků a Europolu je stanoven Aktem sboru vedení Europolu ze dne 15. října 1998, týkající se práv a povinností styčných důstojníků.¹¹⁵ Styční důstojníci plní svoje povinnosti na základě národního práva státu, který je vysílá, a musí být součástí služby, která odpovídá za prevenci a boj s trestnou činností v rámci mandátu Europolu. Styčný důstojník je povinen ovládat alespoň dva z pracovních jazyků EU, podmínkou je povinnost ovládat angličtinu.¹¹⁶ Styční důstojníci z jednoho státu tvoří styčnou kancelář.

2.3.3 Orgány a organizace Europolu

Europol má relativně složitou strukturu svých orgánů. Na jedné straně dominuje Europolu instituce, která má mezivládní charakter, v podobě správní rady, na druhé straně je silná centralizace, kterou představuje osoba ředitele Europolu. Ředitel je statutárním orgánem a řídicím orgánem je uvedena správní rada. Podle nové právní úpravy se do orgánů již neřadí finanční výbor a finanční kontrolor.¹¹⁷

Správní rada je vrcholným orgánem Europolu a jejím hlavním úkolem je dohled na jeho činnost. Správní rada se skládá ze zástupců všech členských států EU a Komise. Každý má po jednom zástupci.¹¹⁸ Každý člen má jeden hlas a v případě nepřítomnosti řádného člena hlasuje jeho náhradník. Správní rada se skládá z předsedy, místopředsedy, tajemníka a sekretariátu správní rady. Zasedání se účastní rovněž ředitel Europolu, který však nemá hlasovací právo. Předsedu a místopředsedu správní rady vybírá komise, která je sestavena ze

---

¹¹³ PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu: (oblast policejní a justiční spolupráce)*. Praha: Linde, 2007. s. 292

¹¹⁴ čl. 8, odst. 8 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

¹¹⁵ Úř. věst. C 026, 30. 1. 1999, s. 86- 88

¹¹⁶ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha: Linde, 2010. s. 263

¹¹⁷ VLASTNÍK, Jiří. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 128 a 148

¹¹⁸ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha: Linde, 2010. s. 257

tří členských států, a společně připravují na dobu roku a půl program rady. Svoji funkci vykonávají v délce osmnácti měsíců a během této doby předseda nezastupuje svůj členský stát ve správní radě.¹¹⁹ Předseda je odpovědný za fungování správní rady, která se schází nejméně dvakrát do roka. Zasedání správní rady je usnášeníschopné, pokud jsou přítomny alespoň tři čtvrtiny členů. Pokud není tato podmínka splněna, tak předseda zasedání rozpustí a v nejbližším možném termínu svolá další zasedání, které vyžaduje již pouze přítomnost dvou třetin členů. Předseda může zasedání správní rady svolat také tehdy, pokud to považuje za nutné vzhledem k okolnostem, které se mohou jevit jako velice důležité.

Správní rada dále přijímá každoročně rozpočet Europolu, pracovní program a souhrnnou zprávu o činnosti Europolu za období předchozího roku, kde prezentuje výsledky dosažené v oblasti priorit, které byly stanoveny správní radou. Správní rada dále přijímá strategii Europolu, prováděcí pravidla pro zaměstnance Europolu. Dále je jejím úkolem přijímat příslušná rozhodnutí, dohlížet na činnost ředitele a vykonávat další úkoly, které správní radě ukládá rozhodnutí o Europolu.¹²⁰

V čele Europolu stojí ředitel, kterého jmenuje Rada EU a který je jeho zákonným zástupcem.¹²¹ Rada EU jmenuje ředitele na základě hlasování, kvalifikovanou většinou, z nejméně tří kandidátů, které Radě navrhla správní rada Europolu. Funkční období ředitele je čtyřleté a může být prodlouženo jednou, maximálně o čtyři roky. Řediteli jsou nápomocni tři zástupci, kteří jsou jmenováni stejnou procedurou a na stejné časové období.¹²²

Správní rada Europolu svým rozhodnutím stanovila pravidla, kterými se řídí výběr, odvolání, popř. prodloužení funkčního období ředitele a jeho zástupců.¹²³ Europol jako zaměstnavatel podporuje rovné příležitosti, což potvrzuje způsobem výběru ředitele a jeho zástupců. Výběr probíhá na základě objektivního a transparentního postupu, jehož cílem je výběr toho nejlepšího uchazeče s nejlepší kvalifikací.¹²⁴ Ředitel je právní zástupce Europolu, je odpovědný za každodenní chod Europolu a plnění jeho úkolů a každodenní správu. Ředitel je odpovědný za přípravu a provádění rozhodnutí správní rady, za personální otázky a přípravu rozpočtu. Pravidelně podává informace správní radě o plnění priorit, které byly

---

¹¹⁹ Čl. 37 odst. 9 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

¹²⁰ Tamtéž

¹²¹ *Evropský policejní úřad* [online]. europa.eu, [cit. 22. leden 2017]. Dostupné na <https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs>

¹²² Čl. 38 odst. 2 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

¹²³ Rozhodnutí správní rady Europolu ze dne 4. června 2009, kterým se zavádějí pravidla pro výběr, prodloužení funkčního období a odvolání ředitele a zástupců ředitele Europolu 2009/1011/SVV. Úř. věst. L 348, 29. prosince 2009, s. 3-8

¹²⁴ Akt Rady ze dne 6. dubna 2009 o jmenování ředitele Europolu. Úř. věst. C 111, 15. květen 2009, s. 4

stanoveny Radou, a dále informuje o vnějších vztazích Europolu. Je odpovědný za aplikaci vhodného postupu pro sledování a hodnocení činnosti Europolu a jeho výkonnosti. O dosažených výsledcích podává pravidelnou zprávu správní radě. Ředitel se při výkonu svojí činnosti řídí cíli a úkoly Europolu. Zároveň nesmí přijímat ani vyžadovat příkazy a pokyny od žádné vlády členských zemí EU, orgánu EU, organizace ani žádné osoby, která stojí mimo Europol.

Zaměstnanci Europolu se řídí služebním a pracovním řádem úředníků Evropských společenství.¹²⁵ Pro ředitele, jeho zástupce a na další pracovníky Europolu se dále vztahuje služební řád Europolu.¹²⁶ Práva a povinnosti zaměstnanců Europolu a podmínky pro výkon zaměstnání, které stanoví služební řád, mají zajistit způsobilost, profesionalitu, loajálnost a čestnost osob zaměstnaných v Europolu. Kromě osobních a profesních kvalit se bere zřetel i na zajištění odpovídajícího zastoupení státních příslušníků členských zemí EU a oficiálních jazyků EU. Právě v tomto smyslu je Europolem prováděna politika rovných příležitostí.¹²⁷ Pracovníci Europolu nejsou policisté v přímém výkonu, nemají např. pravomoc zatýkat osoby, ale přesto podporují členské státy koordinací operací, shromažďováním, analýzou a poskytováním potřebných informací. Tyto informace jsou využívány v rámci prevence, odhalování a vyšetřování trestné činnosti. Zaměstnanci Europolu, především různí experti a analytici, se zapojují do vyšetřovacích týmů, které řeší případy trestné činnosti v zemích EU. Zaměstnanci Europolu pochází z různých složek policie, jedná se o policii, pohraniční policii, celní a další bezpečnostní služby apod. Členské státy EU mohou naopak vysílat svoje odborníky k Europolu.¹²⁸

2.4 Vývoj působnosti a úkolů Europolu

Působnost Europolu původně vymezovala dnes již neplatná Úmluva o Europolu pomocí tří kritérií. Prvním kritériem je organizovanost trestné činnosti. Působnost Europolu je dána tam, kde jsou konkrétní známky toho, že jde o organizovanou kriminální strukturu. Lze upozornit na rozdílnost francouzské a anglické verze. Zatímco francouzská verze vyžaduje buď existenci kriminální struktury, kterou se rozumí určité uspořádání prvků systému

---

¹²⁵ Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ze dne 29. února 1968 Služební řád úředníků Evropských společenství a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství. Úř. věst. L 56, 4. březen 1968, s. 1

¹²⁶ Akt Rady ze dne 3. prosince 1998 stanovující služební řád aplikovatelný na zaměstnance Europolu. Úř. věst. C 26, 30. leden 1999, s. 23- 81

¹²⁷ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy*. Praha: Linde, 2010. s. 256.

¹²⁸ Čl. 39 odst. 5 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

zajišťující trvalost a koherenci nebo kriminální organizace jako souboru osob, spolupracujících při sledování stejného cíle. Anglická verze, ze které vychází i český překlad Úmluvy o Europolu, vyžaduje zapojení organizované kriminální struktury. Uvedená odlišnost jazykových verzí nicméně nepředstavuje problém. Druhým kritériem je druh trestné činnosti. Zpočátku je tak působnost Europolu dána pouze pro nedovolený obchod s drogami, obchod s jadernými a radioaktivními látkami, převaděčství, obchod s lidmi a trestnou činností týkající se motorových vozidel. Kritérium třetí stanoví, že se musí jednat o dotčení alespoň dvou členských států uvedenou trestnou činností takovým způsobem, že to vzhledem k rozsahu, významu a následkům trestných činů vyžaduje společný postup členských států.

ÚoE doznala několik změn a doplnění, které směřovaly k rozšíření působnosti Europolu ve dvou směrech. Jednak oslabením podmínky organizovanosti trestné činnosti, jednak rozšířením druhů trestné činnosti. Třetí kritérium zůstává nedotčeno.

Oslabení vázanosti působnosti Europolu na zjevnou přítomnost organizované kriminální struktury přinesl Dánský protokol, který rozšiřuje působnost Europolu i na případy, kde jsou konkrétně známy skutečnosti nebo je dostatečně odůvodněn závěr, že je zapojena organizovaná kriminální struktura. Zřejmá je tak tendence vázat působnost Europolu pouze na druhé a třetí kritérium, což se plně objevuje v návrhu rozhodnutí o Europolu.

Působnost Europolu na další druhy trestné činnosti byla rozšířena rozhodnutími Rady přijatými v souladu s čl. 2 odst. 2 ÚoE o teroristické činy¹²⁹, dále padělání peněz a platebních prostředků a trestné činy uvedené v příloze č. 2 ÚoE.

Rozšíření působnosti Europolu se týkalo rovněž změny definice obchodování s lidmi, obsažené v příloze č. 2 ÚoE, jakož i určení Europolu jako ústředny pro boj proti padělání eura ve smyslu první věty článku 12 Mezinárodní úmluvy o potírání penězokazectví, přijaté dne 20. dubna 1929 v Ženevě.

ÚoE byla doplněna protokolem rozšiřujícím působnost Europolu též na praní špinavých peněz, u kterých byla dříve působnost Europolu dána pouze v případě souvislosti s jinou trestnou činností spadající do působnosti Europolu. Působnost Europolu tak zahrnovala nejvýznamnější druhy organizované trestné činnosti. Při vymezení druhů trestné činnosti je

---

¹²⁹ Rozhodnutí Rady ze dne 3. prosince 1998, kterým se Europolu uděluje pravomoc zabývat se trestnými činy proti životu, tělesnému zdraví, osobní svobodě nebo majetku spáchanými nebo těmi, které by mohly být spáchaný v rámci teroristických činů (1999/C 26/06). Úř. věst. C 26, 30. Leden 1999, s. 22 -22, Rozhodnutí Rady z 6. prosince 2001 rozšiřující mandát Europolu o boj se závažnými formami mezinárodní trestné činnosti, jak jsou uvedeny v dodatku k ÚoE. Úř. věst. ES č. C 362, 18. prosinec 2001

navíc užito pojmů spíše kriminologické povahy než pojmů právních, což Europolu poskytuje dostatek flexibility.¹³⁰

V souladu s článkem 88 SFEU je posláním Europolu podporovat a posilovat činnosti policejních orgánů a jiných donucovacích orgánů členských států, jakož i v jejich vzájemné spolupráci při předcházení závažné trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie, a při boji proti takové trestné činnosti.¹³¹

Základním posláním Europolu je podpora členských států EU při předcházení všech forem závažné mezinárodní trestné činnosti a terorismu a podpora při potírání těchto jevů.¹³² Úlohou Europolu je vytvořit bezpečnou Evropu ve prospěch všech občanů EU tím, že podporuje represivní orgány EU prostřednictvím výměny a analýzy zpravodajských informací o trestné činnosti.

Je zřejmé, že rozsáhlé mezinárodní zločinecké a teroristické sítě jsou vážnou hrozbou pro vnitřní bezpečnost EU. V současnosti plynou největší bezpečnostní hrozby z terorismu, z mezinárodního obchodu s drogami, z obchodu s lidmi, dále se jedná o padělání peněz, tedy zejména eura, platebních karet, z podvodů, korupce a praní špinavých peněz. Hromadí se rovněž nová nebezpečí v podobě kybernetické kriminality a podvodů v oblasti daní, zejména DPH. Při této a další důmyslné trestné činnosti dochází ke zneužívání moderních technologií a svobod, které jsou nabízeny na vnitřním trhu EU. Rada ministrů Evropy všechny tyto oblasti vyhlásila jako prioritní a Europol díky svému posílení, ke kterému došlo reformou jeho mandátu a jeho možností v roce 2010 přijetím již výše uvedeného Rozhodnutí Rady, je průkopníkem, který nově reaguje na toto nebezpečí. Europol má vizi, kterou je přispívat k vytvoření bezpečnější Evropy tím, že bude poskytovat nejlepší možnou podporu represivním orgánům členských států EU. Tohoto hodlá dosáhnout zajištěním jedinečného souboru operativních služeb pro EU. Jako hlavní se bude rozvíjet středisko, které poskytuje podporu operacím v oblasti prosazování práva, bude zřízena centrála pro informace o trestné činnosti a středisko pro odborné znalosti v oblasti prosazování práva.

Jak bylo uvedeno v první kapitole, v roce 2010 byla přijata strategie vnitřní bezpečnosti EU, která se stala zásadním dokumentem, který vytváří dlouhodobou politiku EU v oblasti prosazování práva. Europol se aktivně podílel na jejím vypracování a přispíval

---

¹³⁰ VLASTNÍK, Jiří. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta v nakl. IFEC, Beroun, 2008. s. 129 -130

¹³¹ čl. 88 SFEU

¹³² čl. 3 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

k jejímu úspěšnému provádění.¹³³ Uvedená strategie byla doplněna sdělením Komise, které mělo podporovat provádění této strategie. Jedná se o Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě – „Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: pět kroků směrem k bezpečnější Evropě“.¹³⁴ Strategie v oblasti bezpečnosti identifikuje pět cílů. Na tři cíle, zničení zločineckých sítí, předcházení terorismu a bezpečnost kyberprostoru, se vztahuje mandát Europolu. Konkrétní opatření, která Komise navrhla pro splnění uvedených cílů, v reálu odrážejí odborné znalosti Europolu.

Uvedené dva dokumenty poskytují Europolu ústřední roli a při jejich realizaci poskytují významnou příležitost k dalšímu rozvoji v dalších letech. Strategie určuje správně samotnou úlohu Europolu a uvádí, že hlavním posláním a cílem Europolu je provádět shromažďování a výměnu informací a usnadňovat tím spolupráci mezi represivními orgány, při boji s organizovaným zločinem a terorismem. Strategie dále vyzdvihuje úlohu Europolu při poskytování pravidelného posuzování hrozeb. Dále bylo poslání Europolu doplněno o posílení ve směru operativního šetření a policejního vyšetřování, především za využití společných vyšetřovacích týmů.¹³⁵ Rozhodnutím Rady z roku 2009 byl právní rámec Europolu posílen a byl uznán za subjekt EU s právní subjektivitou.

---

¹³³ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. [online]. europa.eu, 2011 [cit. 25. leden 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ BUSUIOC, Madalina and GROENLEER, Martijn. *Beyond Design – The Evolution of Europol and Eurojust*. In *Perspectives on European Politics and Society*, 2013, vol. 14, issue 3, s. 297

3 Úkoly a cíle Europolu v současnosti

Jeden z klíčových cílů Europolu je poskytování nepřetržité operativní pomoci represivním orgánům EU.¹³⁶ Tato podpora je zajišťována v oblastech spadajících do mandátu Europolu a dále v horizontálních případech, které vedou napříč několika oblastmi trestné činnosti. Operativní podpora členských států je možná rovněž vysláním mobilní kanceláře Europolu s patřičnými analytiky a odborníky, jejímž cílem je poskytnutí pomoci přímo na místě, v členských státech EU.

Mobilní kancelář poskytuje aktivní spojení s centralizovanými databázemi a odbornými platformami Europolu. Europol vyvinul výkonné řešení v podobě mobilní kanceláře, která pracovníkům Europolu umožňuje přístup ke kompletní škále nástrojů pro vyhledávání a analýzu informací z jakéhokoli vzdáleného místa s využitím nejpřísnějších bezpečnostních standardů. V roce 2010 Europol provedl rozsáhlá zlepšení své mobilní kanceláře a umožnil tak mnohem vyšší pružnost a rychlost nasazení.¹³⁷

O tom, jak Europol funguje v praxi, bude pojednáváno následovně. K důkazu o tom, že Europol skutečně efektivně funguje, mohou přispět vyjádření odborníků a vyšetřovatelů z jednotlivých zemí, která jsou uvedena v Souhrnné zprávě o činnostech Europolu. Jedná se např. o vyjádření vyšetřovatele ze Spojeného království: „*Nemohu si stěžovat na žádný aspekt práce, kterou Europol v našem zastoupení v průběhu tohoto vyšetřování odvedl. Zprávy měly správný formát, správný rozsah a vynikající obsah, a to až do té míry, že jsme přemýšleli nad využitím některých materiálů jako důkazů.*“¹³⁸ Nebo vyjádření odborníka z Belgie: „*Europol je ideální platformou pro výměnu zpravodajských informací mezi členskými státy.*“¹³⁹

V dubnu v roce 2010 dva pracovníci Europolu s mobilní kanceláří podporovali španělské Generální ředitelství cel při operaci Athena II. Tato operace byla společnou operací celního úřadu, která byla zaměřená na přeshraniční pohyb peněz v hotovosti a dalších peněžních nástrojů, které jsou využívány zločinnými spolčenými a je jimi financována jejich trestná činnost a legalizace výnosů z trestné činnosti. Této operace se zúčastnilo 19 členských států EU, resp. jejich celní správy a další třetí země - Alžírsko, Maroko, Norsko, USA a Tunisko ve spolupráci s mezinárodními agenturami Europolem, Interpolem a Světovou celní

---

¹³⁶ čl. 3 Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV, Úř. věst. L 121, 15. květen 2009

¹³⁷ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu.* [online]. europa.eu, 2011 [cit. 29. leden 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹³⁸ Tamtéž

¹³⁹ Tamtéž

organizací. Tato operace byla zaměřena na vydání výstražných hlášení (zprávy o osobách, které prohlásily, že cestují s více než 10 000 eur, a dále upozornění na podezřelé pohyby hotovosti), vydání hlášení o záchytu (používají se k oznamování zjištění a záchytů hotovosti nebo jiných peněžních nástrojů ve výši nad 10 000 eur). Dále také k záchytům hotovosti v celkové výši 5,5 milionů eur a k peněžním výstrahám, které činily 26,5 milionu eur, vypracování 110 výstražných hlášení a 128 hlášení Europolu o záchytu a k provedení vyhledávání v systémech Europolu, z nichž vyplynuly různé vazby, vytvoření čtyř vazeb ze strany Europolu, které prokázaly, že mezi dvěma zeměmi EU dochází k pohybům závratných částek v hotovosti.¹⁴⁰

Pro příklad uvádím další operaci Europolu, které se účastnila i Policie České republiky. Jednalo se o operaci s názvem Icarus. V rámci této operace byla rozkryta síť distributorů dětské pornografie, která působila ve 22 zemích.¹⁴¹ Razie proti distributorům dětské pornografie byla řízena Europolem a v jejím průběhu se podařilo ztotožnit 269 podezřelých, 112 osob zajistit a provést 189 domovních prohlídek. Jak již bylo uvedeno, do této operace se zapojila Policie ČR, která začala na základě této operace prověřovat 20 případů, které byly v rámci této akce rozkryty na území České republiky.¹⁴² Během této operace bylo zajištěno značné množství obrazového materiálu, který obsahoval sexuální zneužívání a znásilňování dětí, dokonce se objevil materiál s kojenci a batolaty. Ředitel tiskového oddělení Europolu Søren Kragh Pedersen uvedl: „*V současné době probíhají znalecká zkoumání zajištěných materiálů a další domovní prohlídky, jedná se o jednu z největších akcí Europolu za posledních 10 let zaměřenou na rozkrývání tak závažné kriminality.*“¹⁴³

Z výše uvedených příkladů operací, do kterých byl Europol zapojen, lze vyčíst, že Europol skutečně funguje a napomáhá zlepšovat spolupráci orgánů činných v trestním řízení.

3.1 Terorismus

Terorismus stále představuje velice vážnou hrozbu členským státům EU. Extremistická a teroristická uskupení, jako např. Al-Káida, Islámský stát aj., jsou v EU aktivní a zasahují do

---

¹⁴⁰ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu.* [online]. europa.eu, 2011 [cit. 21. únor 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹⁴¹ Zúčastněné země: Rakousko, Belgie, Bulharsko, Kypr, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Německo, Irsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Slovensko, Španělsko, Švédsko, Chorvatsko, Norsko, Švýcarsko

¹⁴² KOPECKÁ, Pavla. *Akce Icarus.* [online]. policie.cz, 16. prosinec 2011 [cit. 21. únor 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/operace-icarus.aspx>>

¹⁴³ Tamtéž

života jejich občanů. Boj proti terorismu se stal nejvyšší prioritou EU a Europolu. Europol je nápomocen členským státům EU při vedení úspěšného vyšetřování v této oblasti zejména tím, že poskytuje následující produkty a služby. Europol provádí analýzu a analytické produkty, jako např. zprávy, posouzení hrozeb a chybějících článků pro probíhající mezinárodní vyšetřování, výměnu informací a přístup k databázím, systémům pro výměnu informací a dalším odborným platformám Europol. Dále poskytuje odborné znalosti prostřednictvím mobilní kanceláře Europolu, která umožňuje pomoc na místě, další na míru šité produkty a služby, jako jsou například systém pro sledování způsobů provádění trestné činnosti¹⁴⁴, síť okamžité reakce, Evropská síť pro odstraňování výbušných zařízení, systém EU s údaji o bombách atd. Europol také vypracovává výroční Zprávu o stavu a vývoji terorismu v EU, jejímž cílem je předložit základní skutečnosti a číselné údaje týkající se teroristických útoků a zatčení v souvislosti s terorismem v EU včetně nových trendů.¹⁴⁵

3.1.1 Modus Operandi Monitor

Výše uvedený systém pro sledování způsobů trestné činnosti je prostředek pro rozvoj zastřešujícího modelu činnosti, který je zaměřen na konkrétní prvky způsobu činnosti teroristů.

Jako příklad můžeme uvést operaci policie hrabství Velký Manchester ve Spojeném království. Europol zde v roce 2010 poskytl podporu protiteroristické jednotce výše uvedené policie. Hlavní podezřelý v tomto vyšetřování byl následně odsouzen ke dvěma letům trestu odnětí svobody, když byl usvědčen ve dvou bodech obžaloby v souladu s ustanovením § 58 zákona o terorismu Spojeného království, a to v souvislosti s tím, že držel materiály pro účely terorismu.¹⁴⁶ Europol prověřil cca 6000 elektronických dokumentů, které byly psány většinou v arabštině a byly poskytnuty Policií hrabství Velký Manchester. Dokumenty byly Europolu poskytnuty s cílem, aby došlo k identifikaci případných bezpečnostních hrozeb pro Spojené království. Tým projektu Check the Web po počátečním posouzení provedl cílenější analýzy konkrétnějších sad dokumentů, tak jak požadovala Policie hrabství Velký Manchester.¹⁴⁷ Vyčlenit příslušné soubory bylo možno použitím počítačových forenzních nástrojů na digitální média. Následné křížové srovnání elektronických souborů v systémech Europolu odhalilo přítomnost teroristických materiálů, které již byly v minulosti použity jako důkazy

---

¹⁴⁴ Modus Operandi Monitor

¹⁴⁵ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 22. únor 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹⁴⁶ Tamtéž

¹⁴⁷ Tamtéž

před soudem. Tímto se Europol dopracoval k identifikaci extremistického kazatele, který figuroval jako zájmová osoba, v jiných vyšetřováních v EU. Tým výše uvedeného projektu Check the Web poskytnuté materiály použil k analýze a posouzení ideologie, která je propagovaná touto podezřelou osobou. Výsledná zpráva tohoto projektu při Europolu a následné posouzení hrozby tohoto podezřelého a jeho následovníků v Evropě poskytly další vazby, jež byly použity při vyšetřování, které probíhalo v jiných státech EU.

3.1.2 Síť okamžité reakce

Tato síť první reakce je nástroj, který byl vyvinut Europolem a represivním orgánům umožňuje včas reagovat na teroristické útoky v Evropě. Je možno provést okamžitou mobilizaci týmu specialistů Europolu a členských států EU v boji proti terorismu a cílem je pomoc členskému státu EU ve všech operativních a technických záležitostech. Uvedený tým bude vždy využívat operační středisko Europolu, a to tím způsobem, aby byla zajištěna účinná výměna informací se všemi zúčastněnými stranami. Mimo této nabízené podpory v krizových situacích má Síť okamžité reakce za cíl poskytnout odborníkům v oblasti terorismu strategické poradenství, které je upraveno s ohledem na vývoj způsobu provedení teroristického útoku.¹⁴⁸

3.1.3 Trend Report

V roce 2017 Europol celkově o terorismu uvádí, že terorismus je hrozbou pro bezpečnost v EU a že v posledních dvou letech došlo k jeho nárůstu v prudké trajektorii.¹⁴⁹ Hlavním problémem v členských státech EU je džihádistický terorismus, který úzce souvisí s fenoménem zahraničních teroristických bojovníků, kteří cestují do konfliktních a z konfliktních zón. Nedávné útoky, které proběhly v EU, představovaly jasný posun v záměrech a schopnostech teroristů, čemuž nasvědčovaly velké ztráty.¹⁵⁰ Cílem těchto útoků je vyvolat obavy z teroristických útoků a stav, kdy z nich bude všude přítomný strach. Pro EU se ukázala jako zvýšená hrozba to, že útoky jsou pečlivě naplánovány na Středním východě ve spolupráci s lidmi, kteří jsou narození a žijí v EU.¹⁵¹ Tito lidé, kteří se narodili a žijí ve státech

---

¹⁴⁸ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 28. únor 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹⁴⁹ EUROPOL. *Terrorism*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 28. únor 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

¹⁵⁰ Tamtéž

¹⁵¹ Viz. útoky Francie a Belgie

EU, jsou ochotní teroristické útoky provádět a jsou aktivními pomocníky teroristů mimo EU.¹⁵²

V souvislosti s terorismem se ukázalo, že účinnou reakcí na teroristické útoky je posílení přeshraniční spolupráce mezi příslušnými orgány členských států EU. Za tímto účelem byla založena Evropské centrála boje proti terorismu.¹⁵³ Centrála byla založena po teroristických útocích ve Francii v listopadu 2015 a zahájila svou činnost 1. 1. 2016. Již na vyšetřování tohoto teroristického útoku se podílel Europol svými analýzami a výměnou informací. Byl okamžitě ustanoven krizový tým Europolu, který dodával podporu francouzské a belgické policii.¹⁵⁴

Europol každoročně od roku 2006 vydává zprávu o situaci okolo terorismu s názvem Trend Report. Tato zpráva poskytuje přehled o teroristických útocích, které byly pouze plánovány a podařilo se je odhalit, které byly bezpečnostními složkami zmařeny a které se v rámci EU uskutečnily. Dále zpráva hovoří o počtu zatčených osob, odsouzených osob a uložených trestech.

Podle nejnovějšího Trend Reportu v EU v roce 2015 151 osob zemřelo a 360 bylo zraněno v důsledku teroristických útoků v EU, Islámský stát provedl sebevražedné útoky, kterých bylo celkem 211¹⁵⁵, 1077 osob bylo zatčeno pro podezření ze spáchání trestného činu, který souvisí s terorismem, soudy vynesly 527 rozsudků, 514 osob bylo obviněno z trestných činů, které souvisí s terorismem.¹⁵⁶ Trend Report taktéž uvádí mezi nové klíčové teroristické hrozby džihádistický terorismus, pravicový extremismus a etno-nacionalistický terorismus.¹⁵⁷

Pokud se jedná o způsob, jakým byly připraveny a provedeny útoky ve Francii v roce 2015, tak se Europol domnívá, že podobné útoky by mohly být tímto útokem inspirovány a v blízké budoucnosti by mohlo dojít k nárůstu útoků, vedených tímto způsobem. Útoky byly provedeny navrátilci z arabských zemí, kde byly s největší pravděpodobností instruovány o tom, jak úspěšně takovýto teroristický útok provést, a instruované osoby využily místní rekruty, narozené v EU. Další oblastí zájmu Europolu v současnosti jsou ženy, které, jak se

---

¹⁵² EUROPOL. *Terrorism*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 4. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

¹⁵³ European counterterrorism centre - ve zkratce ECTC

¹⁵⁴ EUROPOL. *Terrorism*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 6. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

¹⁵⁵ Jak úspěšných tak neúspěšných zmařených

¹⁵⁶ EUROPOL. *Terrorism*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 6. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

¹⁵⁷ Tamtéž

ukázalo, je velmi jednoduché náborovat Islámským státem ještě v Evropě.¹⁵⁸ Ženy odcestují do Sýrie nebo Iráku, kde se brzy po příjezdu provdají za bojovníky Islámského státu, porodí děti a již se méně vracejí zpět do Evropy než muži. Propaganda Islámského státu často ukazuje, jak tyto děti teroristických bojovníků trénuje, aby se z nich stala příští generace zahraničních teroristických bojovníků. To může představovat velkou hrozbu pro ohrožení bezpečnosti EU, neboť tito bojovníci se mohou vrátit zpět do EU, odkud pocházejí jejich matky.¹⁵⁹ Mimo jiné, mnoho členských států EU považuje útoky vedené radikálními islamisty, kteří působí osamoceně nebo pouze v malých skupinách, za vážné riziko. Islámský stát totiž ve skutečnosti stále podporuje v největší míře bojovníky, kteří působí jednotlivě a vedou osamocené sebevražedné útoky.

Europol má dále poznatky, že pravicový extremismus bude posilovat a skupiny pravicových extremistů zneužijí současný migrační problém a azylovou politiku států EU ve svůj prospěch a zneužijí diskuzi pro svoje vlastní účely, což by mohlo vést k násilnostem a útokům proti migrantům, tedy proti určité skupině osob. Dále vede Europol podezření, že vývoj v Turecku může vyvolat zvýšené aktivity v EU ze strany skupin, které jsou přidruženy ke Kurdské straně pracujících. Může docházet k útokům na osoby, které jsou považovány za příznivce tureckého nacionalismu nebo které jsou podezřelé z tolerování Islámského státu.¹⁶⁰

Vzhledem k shora uvedeným faktům je zřejmé, že Europol je schopen provést monitorování, analýzy a další úkony v určitém globálním měřítku, čehož nejsou národní policejní sbory schopny. Do budoucna by bylo potřebné, aby Europol prováděl vlastní operativní šetření, které je schopen dělat v mezinárodním měřítku v rámci EU sám, svými operativními týmy, což by bylo pružnější než koordinace několika národních policejních jednotek. Pokud by Europol s vlastní operativní činností, kdy by mohl používat operativní techniku, kterou využívá národní kriminální policie, zjistil např. teroristickou hrozbu, která ohrožuje několik členských států, v tu chvíli by mohl aktivovat národní policejní jednotky k zásahu.

De lege ferenda by bylo potřeba pro tyto účely upravit používání operativní techniky k zajištění důkazů a k získání poznatků o možném páchání trestné činnosti, kterou v současnosti upravují národní právní normy v evropském právu tak, aby např. použití agenta nebo

---

¹⁵⁸ *Islámský stát verbuje i ženy. Z Německa jich odjelo už 70.* [online]. tyden.cz, 29. 3. 2015 [cit. 7. březen 2017]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/islamsky-stat-verbuje-i-zeny-z-nemecka-jich-odjelo-uz-70_337864.html>

¹⁵⁹ EUROPOL. *Terrorism* [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 8. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

¹⁶⁰ Tamtéž

sledování osob a věcí bylo možno za stejných zákonných podmínek ve všech členských zemích EU. Dále by bylo nutno obecně upravit trestní právo hmotné i procesní ve vybraných oblastech, např. v případě terorismu ve všech členských zemích takovým způsobem, aby samotné trestné činy a tresty za tyto trestné činy byly shodné, aby tedy došlo ke zrychlení europeizace trestního práva v této oblasti.

3.2 Migrace - napomáhání nelegálnímu přistěhovalectví

Skupiny organizované trestné činnosti, které se zaměřují a napomáhají nelegálnímu přistěhovalectví, mají obecně strukturu jakési volné sítě, která je složená z menších skupin a velká většina z nich má etnické či další kulturní vazby na nelegální přistěhovatele.¹⁶¹ Uvedené skupiny organizované trestné činnosti vykazují vysokou míru pružnosti, jsou schopny přeshraniční spolupráce bez ohledu na etnické rozdíly, a to i v těch regionech, kde dochází k tradičním etnickým konfliktům. Organizátoři této trestné činnosti rychle akceptují a hned využívají různé změny ve společnosti, zejména rychle poznají taktiku represivních orgánů v této oblasti, změny, které nastaly v právních předpisech konkrétní dané země, dále neustále zjišťují a nalézají nové a levnější cesty a místa pro překročení hranic.¹⁶²

Europol všem členským zemím EU poskytuje v této oblasti analytickou podporu, která je zaměřena na boj proti nelegální migraci. Uvedené skupiny organizovaného zločinu jsou často zapojeny do jiných druhů trestné činnosti, které úzce s nelegální migrací souvisí. Jedná se např. o padělání cestovních dokumentů, o obchod s drogami, praní špinavých peněz nebo obchodování s lidmi.

V rámci ilegální migrace byla provedena operace s názvem Ile Fantastique. Tato celoevropská akce a její vyšetřování trvalo 14 měsíců, kde vyšetřování bylo zaměřeno na podezřelé osoby z ilegálního převaděčství nelegálních migrantů, zejména z Vietnamu do zemí EU.¹⁶³ Celá cesta, kterou zločinecká skupina organizovala, stála jednoho nelegálního migranta až 40 000 euro a dle jejich vyjádření mohl trvat několik dní, ale i týdnů. Nelegální migranti kvůli financování cesty často prodali celý svůj majetek a ještě se vysoce zadlužili. Jedním ze souvisejících způsobů páchaní trestné činnosti v tomto případě bylo poskytování cestovních dokladů a víz, které byly platné, byly však vystaveny na základě falešných údajů a za pomoci korupce konzulárních úředníků. Když nelegální migranti dorazili do Evropy, byly všechny

---

¹⁶¹ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu* [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 8. březen 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹⁶² Tamtéž

¹⁶³ Tamtéž

cestovní doklady vráceny zločinecké organizaci. Díky společné práci Europolu a Eurojustu v červnu 2010 příslušníci anglické, francouzské, maďarské a německé policie zatkli 31 podezřelých v tomto případě. Během operace byla provedena prohlídka 42 dvou objektů, v jejichž průběhu bylo zadrženo celkem 66 nelegálních migrantů z Vietnamu.¹⁶⁴ Bylo zřízeno koordinační středisko, kde příslušníci Europolu poskytovali podporu v oblasti technicko - odborných znalostí a operativní analýzy. V průběhu vyšetřování Europol vyhotovoval zpravodajská hlášení a zjednodušoval tím výměnu informací. V rámci těsné spolupráce Europolu a národních policejních jednotek byly zjištěny nové zločinecké vazby. Europol rozdělil svůj analytický projekt na dílčí projekty, které byly zaměřené na konkrétní skupiny, národnosti, způsoby provedení a geografické oblasti organizované trestné činnosti.¹⁶⁵

V červnu 2010 proběhla akce Alcazar, ve které Europol poskytl podporu příslušníkům francouzské, německé a španělské policie a došlo k zatčení 18 osob, které byly podezřelé z organizování nelegálního přistěhovalectví do EU.¹⁶⁶ Vyšetřovatelé při této akci provedli prohlídku 15 objektů a bylo provedeno zatčení osob zejména z indického subkontinentu a jedné osoby z Maroka. Při provedení domovních prohlídek byly nalezeny a zajištěny kopie cestovních pasů a sedm různých zbraní. Ilegální migranti přicestovali do Evropy na účelově vydané cestovní doklady, které byly pro tento účel vydány na jinou totožnost a které rovněž zahrnovaly vízum na 90 dní, které bylo platné pro pracovní účely. Když migranti dorazili do Evropy, tak uvedené cestovní doklady byly vráceny organizátorům k dalšímu opětovnému použití.¹⁶⁷ Finanční objem, tedy náklady a finanční zisk, se ve francouzské části vyšetřování dostal na částku 1 000 000 eur. Nelegální migranti za cestu zaplatili 13 000 - 15 000 eur za dospělou osobu a 8 000 - 10 500 eur za dítě. V průběhu tohoto vyšetřování odborníci Europolu poskytli podporu v oblasti technicko - odborných znalostí a operativní analýzy, připravovali zpravodajská hlášení a přispívali tak k usnadnění výměny zpravodajských informací o trestné činnosti.¹⁶⁸

---

¹⁶⁴ EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu*. [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 10. březen 2017]. Dostupné na

<https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>

¹⁶⁵ Tamtéž

¹⁶⁶ Tamtéž

¹⁶⁷ Tamtéž

¹⁶⁸ Tamtéž

3.2.1 Zprávy Europolu o ilegální migraci v současnosti

Jak uvádí ČTK, v loňském roce Europol zaregistroval až 15 000 nově odhalených osob, které jsou podezřelé z pašování ilegálních přistěhovalců do Evropy.¹⁶⁹ Europol zároveň zdůraznil, že převádění běženců je stále výnosnější činností, migranti musí platit mnohem více než dříve.¹⁷⁰ Europol dále uvedl, že podezřelí z nelegálního převádění osob z Afriky, Asie a Blízkého východu na území EU jsou z 95 % muži, kterým je v průměru 36 let, což může budít určité obavy. Cesty těchto běženců jsou přitom delší, trvají až několik měsíců, oproti dřívější době, kdy se jednalo o jeden či dva týdny. Europol očekává, že se zvýší migrační tok dosud nepoužívanými a netradičními cestami. Europol dále uvedl, že migranti této migrační krize platili 2 000 - 5000 eur za celkovou cestu, tedy ze země původu do cíle, země EU. Toto bylo v roce 2015, v roce 2016 běženci již platili za ilegální cestu 3 000 eur, což však bylo pouze k hranicím EU, za každou další cestu již platily zvlášť.¹⁷¹

3.2.2 Činnost Europolu

Europol na ilegální migraci v současnosti vyčlenil 42 expertů a analytiků, kteří jsou nápomocni zemím EU v boji proti nelegálnímu pašování migrantů přes hranice. Europol se již podílel na 55 rozsáhlých vyšetřovacích akcích proti tomuto druhu trestné činnosti. Další experti Europolu působí v přistěhovaleckých centrech v Řecku a Itálii, kde jim asistují stovky místních policistů. V těchto místech do EU vstoupí nelegálně valná většina ilegálních migrantů.

Europol sestavil k problematice nelegální migrace plán, který je přílohou č. 1 této práce, kde jsou zachycena místa, odkud je největší objem migrantů nelegálně dopravován do EU.

Europol v tomto případě odhaduje, že pašeráci osob nelegálně migrujících do EU pocházejí z více než 100 evropských a mimoevropských zemí. Organizace Člověk v tísni ve spolupráci s Europolem uvádí: „V roce 2015 bylo 22% z téměř 40 000 osob podezřelých z pašeráctví spjato také s pašováním drog, 22% s obchodem s lidmi a 18% s obchodem s falešnými dokumenty. Fakt, že pašeráci jsou často angažováni i v jiných kriminálních

---

¹⁶⁹ EUROSOKOP. *Europol loni vyšetřoval až 15 tisíc podezřelých z převaděčství*. [online]. eurosokop.cz, 4. Leden 2017 [cit. 12. Březen 2017]. Dostupné na <<https://www.eurosokop.cz/8962/28275/clanek/europol-loni-vysetroval-az-15-tisic-podezrelych-z-prevadecstvi/>>

¹⁷⁰ Tamtéž

¹⁷¹ ČTK. *Europol odhalil přes 7 tisíc osob podezřelých z pašování migrantů*. [online]. denik.cz, 27. červen 2016 [cit. 12. března 2017]. Dostupné na <http://www.denik.cz/ze_sveta/europol-odhalil-pres-7-tisic-osob-podezrelych-z-pasovani-migrantu-20160627.html>

*aktivitách, je pak další hrozbou pro uprchlíky a migranty využívající jejich služeb, kteří se mohou stát oběťmi různých forem zneužívání."*¹⁷²

Jak bylo Europolem zjištěno, pašerácké skupiny fungují v tzv. hotspotech, což jsou oblasti a města, která jsou výhodnou lokalitou, která vede přes hlavní trasy migrace a jsou zde transportní služby, jako např. letiště, přístavy, železnice apod. Zde se pašeráci snaží rekrutovat svoje potenciální zájemce o přepravu. Europol dále uvádí, že celkově se podařilo identifikovat 205 hotspotů, z toho je jich 170 v EU. Hotspoty jsou zároveň místy, kde ilegální migranti hledají obživu a práci a často jsou zneužíváni a nasazováni na nucené práce, z důvodu, aby mohli pokračovat v cestě.¹⁷³

Nová zpráva, kterou Europol zveřejnil, udává, že je nových 17 400 podezřelých osob, které jsou podezřívány z toho, že byly do EU propašovány. Rostoucí zapojení organizovaného zločinu do pašování lidí a podpoře ilegální migrace je potřeba, dle vyjádření Europolu, zesílit aktivity evropských donucovacích orgánů. Europol má za úkol posílit v této problematice svoje aktivity a svoji činnost zahájilo Evropské středisko pro převaděčství¹⁷⁴, které zahájilo činnost v únoru 2016. Během prvního roku v EMSC působilo 45 odborníků na převaděčství a společně s analytiky Europolu komplexně podporovali evropské policejní a hraniční kontroly při operaci s názvem Anti-smuggling. Uvedené EMSC se zaměřuje na boj proti organizované převaděčské síti v EU.¹⁷⁵

Inovativní systém umožnil EMSC podporu 93 vyšetřování, které se týkaly nelegální migrace a pašování. Bylo vydáno 287 analytických zpráv, 174 monitorovacích zpráv o pašování a migraci. EMSC bylo dále informováno o 1150 účtech na sociálních sítích, u kterých existuje podezření, že se jedná o účty, které jsou využívány pro nábor migrantů. V roce 2015 bylo odhaleno pouze 148 takových účtů.¹⁷⁶

Zpráva o činnosti za rok 2016 byla zveřejněna a podrobně popisovala provozní hlášení, kterých bylo zhruba 1200, a byla podávána prostřednictvím zabezpečené komunikační sítě Europolu SIENA. Uvedená provozní hlášení hovořila o 17 400 nových podezření na pašeráky migrantů a tato hlášení pomohla k zahájení 2057 nových

---

¹⁷² *Pašování migrantů je kvetoucí a stále brutálnější byznys.* [online]. clovekvtsni.cz, [cit. 14. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.clovekvtsni.cz/cs/clanky/pasovani-migrantu-je-kvetouci-a-stale-brutalnejsi-byznys?src=416>>

¹⁷³ Tamtéž

¹⁷⁴ European Migrant Smuggling Centre, ve zkratce EMSC

¹⁷⁵ EUROPOL. *Europol's European Migrant Smuggling Centre: One year on.* [online]. europol.europa.eu, 24.únor 2017 [cit. 19. březen 2017]. Dostupné na <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol%E2%80%99s-european-migrant-smuggling-centre-one-year>

¹⁷⁶ Tamtéž

mezinárodních vyšetřování v této problematice. Téměř jedna čtvrtina z těchto šetření byla spojena s podvody s identitou a podvody s veřejnými listinami, které jsou potřebné pro pašování lidí. Vyšetřovatelé odhalili 2589 průkazů totožnosti, které byly buď padělány nebo nahlášeny jako odcizené nebo ztracené. Bylo odhaleno 22 výrobků pro padělání dokumentů a listin, které byly zničeny. EMSC dále vede seznam zájmových plavidel, který v současnosti obsahuje údaje o více než 500 plavidlech, u kterých je potencionální podezření, že jsou používány k pašování lidí do EU.¹⁷⁷

Odhalení EMSC v roce 2016 ukázala, co bylo činnostmi organizovaných zločineckých skupin, jak byly ovlivněny stále rostoucími opatřeními pro správu hranic, přijatými orgány v tranzitních a cílových zemích EU. V roce 2016 byly používány dva hlavní vstupy do EU. Jednalo se o východní a střední část Středozemního moře. Dále zpráva EMSC ukazuje, jaká je základní struktura organizovaného převaděčství. Zahrnuje tři typy jednotlivců - vůdce, organizátory a zprostředkovatelé tzv. low-level. Ve zdrojových zemích tito zprostředkovatelé otevřeně inzerují svoje služby na sociálních sítích. Zde, ale i na místech migrace, které fungují mimo nelegálních hotspotů a velkých logistických a dopravních uzlů a nacházejí se v blízkosti velkých měst a hraničních přechodů a důležitých silnic. Toto jsou všechna místa, kde dochází k nabídce a inzerci nelegální migrace. V řadě případů bylo zjištěno, že tyto závadové aktivity se nachází i v blízkosti přijímacích středisek.

Nedávné výzkumy odhalily, že teroristické skupiny využily převaděčských sítí k tomu, aby jejich bojovníci vstoupili do zemí EU. Jak konstatuje Europol, tyto případy naznačují, že teroristické skupiny udržují trvale angažmá v organizovaných zločineckých skupinách, které se zabývají převaděčstvím osob.¹⁷⁸

Z výše uvedené kapitoly, která spíše pojednávala o praktické práci Europolu, vyplývá, že Europol je rozvíjející se policejní organizací, která má pro bezpečnost členských států EU velký význam. Jak bylo již uvedeno, bylo by zapotřebí ještě jistých právních úprav a upravení pravomocí Europolu, zejména v klasické operativní činnosti, která by mohla být prováděna na území všech členských států EU, neboť, jak bylo již uvedeno, Europol má jistý „globální“ přehled o určitých zločineckých aktivitách, které národní policejní sbory nemohou mít k dispozici vzhledem k jejich místní působnosti.

---

¹⁷⁷ EUROPOL. *Europol's European Migrant Smuggling Centre: One year on*. [online]. europol.europa.eu, 24. únor 2017 [cit. 19. březen 2017]. Dostupné na <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol%E2%80%99s-european-migrant-smuggling-centre-one-year>

¹⁷⁸Tamtéž

Závěr

Práce se zabývá Europolem a jeho významem pro prostor svobody, bezpečnosti a práva. Prostor svobody, bezpečnosti a práva zaručuje občanům Evropské unie svobodu pohybu po zemích EU, chrání občany a zajišťuje jim bezpečnost díky společným opatřením, jež se týkají ochrany vnějších hranic, azylu nebo boje proti organizovanému zločinu. Europol jako agentura Evropské unie, která vznikla za účelem policejní spolupráce v oblasti prosazování práva, je důležitou součástí prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Europol, jež napomáhá zajišťovat bezpečnost v Evropské unii, prošel poměrně velkým vývojem. Ze začátku byl Europol chápán jako instituce, která je založena jen na výměně policejních informací, postupem času byla jeho práce doplněna o oblast operativního šetření a policejního vyšetřování.

V práci je rozebírán institut prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Je zde definováno, co prostor svobody, bezpečnosti a práva znamená, a jsou rozebírány jednotlivé pojmy toho institutu, které jsou navzájem úzce provázány. Dále se práce zabývá právní úpravou prostoru svobody, bezpečnosti a práva a historií vzniku, kde zjišťujeme, že tato problematika prošla dlouhým vývojem již od 70. let 20. století, ale zásadnějšího vývoje se tento institut dočkal až v 90. letech a nejzásadnějším pro něj bylo přijetí Amsterodamské smlouvy. Jsou zde uvedeny základní koncepční dokumenty, které byly přijaty po Lisabonské smlouvě pro oblast prostoru svobody, bezpečnosti a práva, které mají pouze politický charakter. Policejní spolupráce, která je nedílnou součástí prostoru svobody, bezpečnosti a práva, je zásadním prvkem pro zabezpečení dodržování základních práv občanů Evropské unie.

Europol je agenturou Evropské unie, která působí v oblasti prosazování práva a je nápomocná donucovacím orgánům jednotlivých členských států EU. Práce uvádí historické souvislosti vzniku Europolu, kdy zpočátku Europol fungoval na prozatímním základě jako Protidrogová jednotka Europolu, která ukončila činnost po vstupu Úmluvy o Europolu v platnost, díky které Europol zahájil činnost v roce 1999. Ukázalo se, že měnící se bezpečnostní situace, vznik nových forem trestné činnosti a rostoucí hrozba terorismu vyžaduje, aby Europol změnil a rozšířil své pravomoci, avšak současná právní úprava změnu jeho pravomocí nedovolovala. Proto byla Úmluva o Europolu nahrazena Rozhodnutím Rady o zřízení Europolu.

Z výše uvedených skutečností, které vyplývají z práce, se ztotožňuji s názorem, že přijetí Rozhodnutí Rady o zřízení Europolu mělo pro činnost Europolu velký význam. Kdyby nebylo přijato nové rozhodnutí, výsledky Europolu by zůstaly nepatrné vzhledem k tomu,

jak se situace v EU rychle mění a je potřeba pružně reagovat na úrovni celounijní. Odpověď na výzkumnou otázku „Do jaké míry se změnil význam Europolu pro prostor svobody, bezpečnosti a práva po nahrazení původní Úmluvy o zřízení Europolu Rozhodnutím Rady o zřízení Europolu?“ vyplývá z výše uvedeného. Význam Europolu pro prostor svobody, bezpečnosti a práva se změnil do značné míry. Před přijetím Rozhodnutí Rady bylo potřebné přijímat veškeré změny jednomyslně, což vedlo ke zdoluhavým procesům. Díky Rozhodnutí Rady postačí, když ratifikuje většina států, a to je důležité pro pružnější reakci na jakoukoliv změnu situace v EU. Stanovená hypotéza „Díky nové právní úpravě je Europol efektivní agenturou Evropské unie.“ byla potvrzena. Europol se stal po přijetí nové právní úpravy efektivní agenturou Evropské unie. Zejména z kapitoly třetí, která poukazuje na praktickou práci Europolu, vyplývá, že Europol je nápomocen donucovacím orgánům členských států monitorováním a poskytováním analytické podpory a tím přispívá k úspěšnému vyšetřování v rozkrývání teroristických sítí a pomáhá v boji proti nelegálnímu pašování migrantů přes hranice.

Lze konstatovat, že Europol je jedním z největších center v Evropské unii, které je způsobilé provádět analýzu a jeho práce tak vede k úspěšným operativním výsledkům a Europol tak zaujímá prioritní místo v oblasti spolupráce při prosazování práva v Evropské unii.

Cílem práce bylo zhodnotit význam Europolu pro prostor svobody, bezpečnosti a práva, informovat o tom, jak Europol funguje, jakým činnostem se věnuje a jak se za dobu existence Europolu osvědčila jeho činnost, což bylo vzhledem k výše uvedenému dosaženo.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

- ALEXANDER, Yonah, KRAFT Michael. *Evolution of US counterterrorism policy*. Westport, CT: Praeger Security International. 2008, 432 s.
- BUSUIOC, Madalina, GROENLEER, Martijn. *Beyond Design: The Evolution of Europol and Eurojust*. In *Perspectives on European Politics and Society*, 2013, vol. 14, issue 3. s. 285-304
- GENERÁLNÍ SEKRETARIÁT RADY. *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie: Směrem k evropskému modelu bezpečnosti*. Lucemburk: Úřad pro publikace EU, 2010. 31 s.
- GUILD, Elspeth eds. *The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme*. Brusel, Centre for European Policy Studies, 2010. 104 s.
- OCCHIPINTI, John. *The politics of EU police cooperation: toward a European FBI?* Boulder, Colo.: L. Rienner, 2003. 286 s.
- PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde Praha, 2010. 422 s.
- PIKNA, Bohumil. *Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek v evropském právu (oblast policejní a justiční spolupráce)*. 4. dopracované, konsolidované vydání. Praha: Linde Praha, 2007. 511 s.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda, STEHLÍK Václav. *Evropské právo 1 - ústavní základy Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. 310 s.
- ŠIŠKOVÁ, Naděžda a kol. *Evropské právo 2: Jednotný vnitřní trh*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. 263 s.
- ŠLOSARČÍK, Ivo. *Politický a právní rámec evropské integrace: (včetně změn podle Lisabonské smlouvy)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 452 s.
- TOMÁŠEK, M. a kol. *Europeizace trestního práva*. Praha: Linde Praha, 2009. 459 s.
- VLASTNÍK, Jiří. *Institucionální rámec spolupráce v trestních věcech v EU*. Praha: vydala Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2008. 284 s.
- WALKER, Neil. *Europe's Area of Freedom, Security, and Justice*. USA: Oxford University Press, 2004. 289 s.
- ZBÍRAL, Robert. *Politika spravedlnosti a vnitřních věcí*. IN: FIALA, Vlastimil, ŠARADÍN, Pavel a kol. *Prosazování národních zájmů České republiky v EU*. Olomouc:

Internetové zdroje

- *Akční plán pro Stockholmský program* [online]. eur-lex.europa.eu, 28. květen 2010 [cit. 12. říjen 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Ajl0036>>
- *Aktualizace pravidel pro Europol: Rada přijala postoj v prvním čtení* [online]. consilium.europa.eu, 10. březen 2016 [cit. 19. Leden 2017]. Dostupné na <http://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2016/03/10-updated-rules-for-europol/>
- ČTK. *Europol odhalil přes 7 tisíc osob podezřelých z pašování migrantů.* [online]. denik.cz, 27. červen 2016 [cit. 12. březen 2017]. Dostupné na <http://www.denik.cz/ze_sveta/europol-odhalil-pres-7-tisic-osob-podezrelych-z-pasovani-migrantu-20160627.html>
- *Efektivnější postupy vydávání osob: Evropský zatýkací rozkaz* [online]. eur-lex.europa.eu, 29. července 2015 [cit. 22. září 2016]. Dostupné na < <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A133167>>
- EUROPOL. *Europol's European Migrant Smuggling Centre: One year on.* [online]. europol.europa.eu, 24.únor 2017 [cit. 19. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/europol%E2%80%99s-european-migrant-smuggling-centre-one-year>>
- *EUROPOL - organizační a funkční aspekty* [online]. polac.cz, [cit. 17. leden 2017]. Dostupné na <http://www.polac.cz/eu/eu_org_a.html>
- *Europol. Národní jednotka Europolu* [online]. policie.cz, [cit. 19. leden 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/uskpv-europol-narodni-jednotka-europolu.aspx>>
- EUROPOL. *Přehled o Europolu, Souhrnná zpráva o činnostech Europolu.*[online]. europa.eu, 2011 [cit. 25. leden 2017]. Dostupné na <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf>
- EUROPOL. *Terrorism.* [online]. europol.europa.eu, 2011 [cit. 28. únor 2017]. Dostupné na <<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/terrorism>>

- *Europoslanci schválili posílení pravomocí pro Europol. Získá více možností, jak bojovat s terorismem.* [online]. ihned.cz, 11. květen 2016 [cit. 19. Leden 2017]. Dostupné na <<http://zahranicni.ihned.cz/evropa-slovensko/c1-65287360-europoslanci-schvalili-posileni-pravomoci-pro-europol-ziska-vice-moznosti-jak-bojovat-s-terorismem>>
- EUROSKOP. *Europol loni vyšetřoval až 15 tisíc podezřelých z převaděčství.* [online]. euroskop.cz, 4. Leden 2017 [cit. 12. Březen 2017]. Dostupné na <<https://www.euroskop.cz/8962/28275/clanek/europol-loni-vysetroval-az-15-tisic-podezrelych-z-prevadecstvi/>>
- *Evropská policejní akademie* [online]. cepol.europa.eu, [cit. 13. leden 2017]. Dostupné <na <https://www.cepola.europa.eu/cs>>
- *Evropská policejní akademie* [online]. eur-lex.europa.eu, 11. srpna 2014 [cit. 15. leden 2017]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3A114006a>>
- *Evropský policejní úřad* [online] europa.eu, [cit. 17. leden 2017]. Dostupné na <https://europa.eu/european-union/about-eu/agencies/europol_cs>
- *Islámský stát verbuje i ženy. Z Německa jich odjelo už 70.* [online]. tyden.cz, 29. 3. 2015 [cit. 7. březen 2017]. Dostupné na <http://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/evropa/islamsky-stat-verbuje-i-zeny-z-nemecka-jich-odjelo-uz-70_337864.html>
- KOPECKÁ, Pavla. *Akce Icarus.* [online]. policie.cz, 16. prosinec 2011 [cit. 21. únor 2017]. Dostupné na <<http://www.policie.cz/clanek/operace-icarus.aspx>>
- *Pašování migrantů je kvetoucí a stále brutálnější byznys.* [online]. clovekvtsni.cz, [cit. 14. březen 2017]. Dostupné na <<https://www.clovekvtsni.cz/cs/clanky/pasovani-migrantu-je-kvetouci-a-stale-brutalnejsi-byznys?src=416>>
- *Policejní akademie ČR.* [online]. polac.cz, [cit. 22. září 2016]. Dostupné na <http://www.polac.cz/g2/view.php?eu/zakl_term/cast_1.html#1>
- *Policejní spolupráce* [online]. europarl.europa.eu, 2017 [cit. 10. leden 2017] Dostupné na <http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.7.html>
- *Prostor svobody, bezpečnosti a práva: obecné aspekty | Věcné informace o EU | Evropský parlament* [online]. europarl.europa.eu, 2016 [cit. 22. září 2016]. Dostupné

na

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.12.1.html>

- RADA EVROPSKÉ UNIE. *Tisková zpráva 3244. zasedání Rady*. [online]. mvcr.cz, 6. a 7. Června 2013 [cit. 19. Leden 2017]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/soubor/tiskova-zprava-rada-jha-cerven-2013.aspx>>
- *Reforma evropských institucí* [online]. euractiv.cz, 22. červenec 2016 [cit. 26. září 2016]. Dostupné na <<http://euractiv.cz/factsheet/budoucnost-eu/reforma-evropskych-instituci/>>
- *Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI)* [online]. consilium.europa.eu, 30. březen 2015 [cit. 13. leden 2017]. Dostupné na <<http://www.consilium.europa.eu/cs/council-eu/preparatory-bodies/standing-committee-operational-cooperation-internal-security/>>
- *Strategie vnitřní bezpečnosti Evropské unie – Směrem k evropskému modelu bezpečnosti* [online]. consilium.europa.eu, [cit. 12. říjen 2016]. Dostupné na <<http://www.consilium.europa.eu/cs/documents-publications/publications/2010/internal-security-strategy-european-union-towards-european-security-model/>>
- *The gradual establishment of an area of freedom, security and justice* [online]. eur-lex.europa.eu, [cit. 25. Září 2016]. Dostupné na <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3Aa11000>>
- VALACHOVÁ, Sára. *Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Think - tank Evropské hodnoty* [online]. evropskehodnoty.cz, 18. červen 2014 [cit. 25. září 2016]. Dostupné <na <http://www.evropskehodnoty.cz/prostor-svobody-bezpecnosti-prava/>>
- *Víceletý program pro oblast spravedlnosti a vnitřních věcí* [online]. mvcr.cz. [cit. 1. října 2016]. Dostupné na <<http://www.mvcr.cz/clanek/agenda-eu-na-mv-vicelety-program-pro-oblast-spravedlnosti-a-vnitrnich-veci.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>>

Právní akty EU

- Akt Rady ze dne 3. prosince 1998 stanovující služební řád aplikovatelný na zaměstnance Europolu. Úř. věst. C 26, 30. leden 1999
- Akt Rady ze dne 6. dubna 2009 o jmenování ředitele Europolu. Úř. věst. C 111, 15. květen 2009

- Akt sboru vedení Europolu ze dne 15. října 1998, týkající se práv a povinností styčných důstojníků Úř. věst. C 026, 30. leden 1999
- Amsterodamská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii, smlouvy o založení Evropských společenství a některé související akty
- Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států EU zřízená nařízením Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004, Úř. věst. L 349/1
- Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství
- Návrh rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Evropský policejní úřad (Europol) předložený v Bruselu dne 20. prosince 2006 KOM(2006) 817 a Dokument Rady 9184/1/06 rev 1
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/794 ze dne 11. května 2016 o Agentuře Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) a o zrušení a nahrazení rozhodnutí 2009/371/SVV, 2009/934/SVV, 2009/935/SVV, 2009/936/SVV a 2009/968/SVV. Úř. věst. L 135, 24. květen 2016
- Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ze dne 29. února 1968 Služební řád úředníků Evropských společenství a pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropských společenství. Úř. věst. L 56, 4. březen 1968,
- Rámcové Rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. Úř. věst. L 190, 18. červenec 2002
- Rozhodnutí Rady ze dne 6. dubna 2009 o zřízení Evropského policejního úřadu (Europol) 2009/371/SVV. Úř. věst. L 121, 15. května 2009,
- Rozhodnutí Rady ze dne 3. prosince 1998, kterým se Europolu uděluje pravomoc zabývat se trestnými činy proti životu, tělesnému zdraví, osobní svobodě nebo majetku spáchanými nebo těmi, které by mohly být spáchány v rámci teroristických činů (1999/C 26/06). Úř. věst. C 26, 30. Leden 1999
- Rozhodnutí Rady z 6. prosince 2001 rozšiřující mandát Europolu o boj se závažnými formami mezinárodní trestné činnosti, jak jsou uvedeny v dodatku k ÚoE. Úř. věst. ES č. C 362, 18. prosinec 2001

- Rozhodnutí správní rady Europolu ze dne 4. června 2009, kterým se zavádějí pravidla pro výběr, prodloužení funkčního období a odvolání ředitele a zástupců ředitele Europolu 2009/1011/SVV. Úř. věst. L 348, 29. prosince 2009,
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů. Akční plán provádění Stockholmského programu, v Bruselu dne 20. dubna 2010 KOM (2010) 171 v konečném znění
- Sdělení ministerstva zahraničních věcí o ukončení platnosti Úmluvy o Europolu a souvisejících smluvních dokumentů. Sbírka mezinárodních smluv částka 52. ročník 2009, č. 125.
- Smlouva o Evropské unii
- Smlouva o fungování Evropské unie
- Správní rada Europolu – Jednací řád (2010/C 46/08)
- Stockholmský program – otevřená a bezpečná Evropa, která slouží svým občanům a chrání je. Rada EU. Brusel. 2. prosince 2009. Úř. věstník EU C 115/01
- Úmluva založená na článku K.3 Smlouvy o založení Evropské unie o zřízení Evropského policejního úřadu (Úmluva o Europolu). Úř. věst. C 316, 27. listopad 1995
- Zpráva Evropského parlamentu ze dne 15. listopadu 2007 o návrhu rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje Evropský policejní úřad (KOM(2006)0817 – C6-005/2007-2006/0310(CNS)).

Shrnutí

Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva patří mezi stěžejní politiku Evropské unie. Evropský policejní úřad je agentura Evropské unie, která byla založena, aby podporovala a posilovala policejní spolupráci členských států EU. Diplomová práce na téma Europol a jeho význam pro prostor svobody, bezpečnosti a práva se v první kapitole zabývá definicí prostoru svobody, bezpečnosti a práva, jeho právní úpravou a historickým vývojem. Rozebírá základní koncepční dokumenty a také vývoj a fungování policejní spolupráce. Následující kapitola se zaměřuje na historii vzniku Europolu, právní úpravu, strukturu Europolu a analyzuje vývoj působnosti a úkolu Europolu. Kapitola třetí se věnuje úkolům a cílům Europolu v současnosti, konkrétně se zaměřuje na migraci a terorismus.

Summary

The area of freedom, security and justice is one of the key politics of the European union. European police office is an EU agency, whose remit is to help make Europe safer by assisting law enforcement authorities in EU member countries. The topic of this diploma thesis is Europol and its importance for the area of freedom, security and justice in its first chapter focuses on the definition, legal framework and history of the area of freedom, security and justice. This part is also focused on its basic conceptual documents and police cooperation. Next chapter deals with history, legal framework and structure of Europol and it is also analyzed competence and tasks of Europol. The third chapter focuses on tasks and goals of Europol currently and it is specifically focusing on migration and terrorism.

Klíčová slova

Evropská unie, prostor svobody, bezpečnosti a práva, policejní spolupráce, Europol, Rozhodnutí Rady o zřízení Europolu, terorismus, migrace

Key words

European union, Area of freedom, security and justice, police cooperation, Europol, Council decision establishing Europol, terrorism, migration